

ด่วนที่สุด

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักตรวจราชการ โทร ๐ ๒๒๘๒ ๖๐๔๑

ที่ นร ๐๑๑๐/๒๗๐๘

วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๖

เรื่อง การตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖ ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี
เรียน รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล)

๑. เรื่องเดิม

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้มีมติรับทราบและอนุมัติตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ และครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ ในการดำเนินการตามกิจกรรม/แผนงานมาตรการระยะสั้น ๙๐ วัน เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยมอบหมายให้ กบอ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดพื้นที่วิกฤตภัยแล้งที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาดำเนินการตามลำดับความสำคัญและเร่งด่วน และเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมจัดซื้อจัดหาภาชนะและถังสำหรับกักเก็บและบรรจุน้ำ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำและการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และมอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี) ตรวจติดตามผลการดำเนินการดังกล่าว และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

๒. การดำเนินการ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ลงพื้นที่ตรวจติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ๓๗ จังหวัด ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ผลการตรวจติดตามสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ การดำเนินการในระยะเร่งด่วนของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยการให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยทั้งในเรื่องของน้ำอุปโภคบริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร โดยการแจกจ่ายน้ำดื่ม การขุดบ่อน้ำตื้นและซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีน้ำในการอุปโภค บริโภคอย่างเพียงพอ สำหรับในบางพื้นที่ที่ประสบปัญหาแหล่งน้ำดิบที่จะผลิตประปา จังหวัดได้มีการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการชลประทานจังหวัดในการสูบน้ำเข้ามาเติมในแหล่งน้ำดิบแล้ว

นอกจากนี้ จังหวัดได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งระดับจังหวัด อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะผู้อำนวยการ เป็นผู้สั่งการและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ทั้งนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ได้นำข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในเรื่องการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยปฏิบัติการ Single Command ร่วมกับการใช้หลัก 2P2R ซึ่งให้ความสำคัญกับน้ำอุปโภคบริโภคเป็นลำดับแรก และได้เร่งรัด

ดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเติม โดยการสำรวจบ่อบาดาลเก่าที่ถูกทิ้งร้างและปรับปรุงซ่อมแซม ดำเนินการขุดลอกคู/คลอง/ลำห้วย ที่มีสภาพตื้นเขิน การจัดทำฝนหลวงในพื้นที่ต่าง ๆ ปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน การขุดลอกแหล่งน้ำ แก้มลิง พร้อมก่อสร้างฝาย การปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ตลอดจนการสำรวจความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป

๒.๒ ผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยแล้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๖
(ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๒.๒.๑ การดำเนินการตามมาตรการระยะสั้น ๙๐ วัน (๑๕ กุมภาพันธ์ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

(๑) โครงการจัดซื้อถังบรรจุน้ำ มีเพียงบางจังหวัดที่ได้ดำเนินการจัดซื้อถังบรรจุน้ำเพื่อนำไปติดตั้งในพื้นที่แล้ว บางจังหวัดได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อเนื่องจากรอการจัดสรรงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และยังมีหลายจังหวัดอยู่ระหว่างการเสนอขอของงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการ

(๒) รถบรรทุกเครื่องสูบน้ำ ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการของอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหลายจังหวัดที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ยังไม่ได้รับการจัดสรร อาทิ จังหวัดขอนแก่นและเชียงใหม่

(๓) จ้างแรงงานราษฎรในพื้นที่ทำฐานรองถังบรรจุน้ำกลางจังหวัดต่าง ๆ อยู่ระหว่างดำเนินการจ้างอำเภอให้เตรียมการจ้างแรงงาน ทั้งนี้ มีบางจังหวัดที่รอการแจ้งขั้นตอนการปฏิบัติจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒.๒ การดำเนินการตามมาตรการระยะยาว ในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากน้ำอย่างทั่วถึง

จังหวัดที่มีแผนดำเนินการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ที่อยู่ระหว่างการศึกษาในภาพรวมตามศักยภาพของแต่ละลุ่มน้ำ นอกจากนี้ กรมชลประทานอยู่ระหว่างการศึกษาโครงการผันน้ำจากแม่น้ำโขงมาสู่พื้นที่การเกษตรของลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล จังหวัดสกลนคร ได้สร้างระบบสูบน้ำและส่งน้ำทางท่อ และมีแผนการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ ทั้งนี้ มีหลายจังหวัดได้เสนอโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยแล้งมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๒.๓ การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง ของหน่วยงานภาครัฐ

จากการสุ่มสำรวจกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวน ๔๓๒ คน ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนร้อยละ ๗๓ ได้รับความช่วยเหลือแล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๘ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งความช่วยเหลือที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับเป็นความช่วยเหลือเฉพาะหน้า คือ การแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค คิดเป็นร้อยละ ๓๐ รองลงมาเป็นความช่วยเหลือด้านการขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล (ร้อยละ ๑๔) และการจัดหาเงินเพื่อการเกษตร/ประมง และการจัดหา

ภาชนะกักเก็บน้ำ (ร้อยละ ๑๓) ทั้งนี้ ประชาชนร้อยละ ๕๔ มีความพึงพอใจต่อการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ ในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๕ มีความพึงพอใจน้อย และร้อยละ ๒๑ มีความพึงพอใจมาก แต่อย่างไรก็ดี ประชาชนยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมในด้านต่างๆ โดยความช่วยเหลือลำดับแรกที่ประชาชนมีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/ประมง การขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล และการจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ

๒.๔ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ตรวจพบปัญหาอุปสรรคที่สำคัญ ดังนี้

๒.๔.๑ เกษตรกรยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาลในการงดการปลูกข้าวนาปรังครั้งที่ ๒ เนื่องจากมีแรงจูงใจด้านราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลมีราคาสูง จึงเสี่ยงที่จะทำการปลูกข้าวนาปรังรอบที่ ๒ หากข้าวนาปรังที่ปลูกไว้เกิดความเสียหายยังอาจรวมกลุ่มเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้

๒.๔.๒ ส่วนราชการบางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งขาดการทำงานเชิงบูรณาการ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ทันต่อความต้องการของประชาชน ทั้งนี้ อาจเกิดจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนได้รับข้อมูลไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งเกิดจากขาดการบูรณาการการทำงานระหว่างส่วนราชการอย่างต่อเนื่อง และเป็นปัจจุบัน

๒.๔.๓ การดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการช่วยเหลือและการบริหารจัดการของจังหวัด เนื่องจากในจังหวัดที่มีจำนวนอำเภอมาก เมื่อจังหวัดจัดสรรงบประมาณให้อำเภอแล้ว จังหวัดไม่เหลืองบประมาณเพียงพอที่จะบริหารจัดการในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงบประมาณไม่เพียงพออีกหากมีภัยเกิดซ้ำซ้อนขึ้นอีก นอกจากนี้ หลักเกณฑ์ของระเบียบฯ ข้อ ๑๗ ที่กำหนดให้การใช้จ่ายเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่ดำเนินการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมไม่อาจใช้จ่ายเงินเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนเป็นเพียงการบรรเทาปัญหาเบื้องต้น ไม่อาจใช้งบประมาณดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อย่างยั่งยืน และทันต่อความต้องการของประชาชน

๒.๕ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่แก่หน่วยงานที่ได้ไปตรวจติดตามแล้ว และยังมีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๒.๕.๑ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาภัยแล้งแบบบูรณาการสามารถดำเนินการได้สำเร็จในเวลาเร่งด่วน เห็นควรเสนอให้มีการทำ VDO Conference จากส่วนกลางไปยังจังหวัดโดยตรงเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินโครงการและสามารถเตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ดังเช่นที่เคยดำเนินการในช่วงการเกิดอุทกภัย เพื่อแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่เริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติในขณะนี้ด้วย

๒.๕.๒ จังหวัดควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และนำเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ/คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อให้จังหวัดสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภคในพื้นที่ประสบภัยข้าซากของจังหวัดได้ตรงตามเป้าหมายและความต้องการของประชาชน

๒.๕.๓ สืบเนื่องจากการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งมีข้อกำหนดที่ไม่เอื้อต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว จึงควรมีการกำหนดมาตรการที่ยืดหยุ่นเพื่อให้จังหวัดสามารถบริหารจัดการและใช้งบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้อย่างคล่องตัวเพียงพอและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๒.๕.๔ โดยที่การจัดซื้อจัดจ้างกรณีจัดทำโครงการขุดลอกเพื่อเปิดทางน้ำหลายสายในจังหวัดจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างรวมหรือจัดซื้อจัดจ้างแยก ซึ่งขณะนี้ยังไม่มี ความชัดเจน ทั้งนี้ จากการประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลางได้รับทราบว่าเป็นดุลยพินิจของ ผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละกรณี แต่เนื่องจากระยะเวลาที่เหลือในการดำเนินการ ได้มีการขยายไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งจังหวัดเห็นว่าอาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตาม ขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมไม่ทันการ จึงเห็นควรที่กรมบัญชีกลางจะได้มีการยกเว้นในกรณีดังกล่าวให้เป็นการจัดซื้อจัดจ้างวิธีพิเศษ เพื่อให้การดำเนินการรวดเร็วและมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และทันกับระยะเวลาที่ได้ขยายการให้ ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติออกไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖ (รายละเอียดปรากฏตามเอกสารแนบ)

๓. ข้อเสนอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาเห็นชอบให้นำรายงานผลการตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาภัยแล้งดังกล่าว เสนอคณะรัฐมนตรีทราบและพิจารณาเห็นชอบให้หน่วยงานที่รับผิดชอบและ เกี่ยวข้องรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีไปพิจารณาดำเนินการ ต่อไปด้วย จักขอบคุณยิ่ง

เห็นชอบ

(นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล)
รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี
๒๕ ๕.๑. ๒๕๕๖

(ศาสตราจารย์พิเศษธงทอง จันทรางศุ)
ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สรุปผลการตรวจติดตาม
การแก้ไขปัญหากัญเฝ้า ปี พ.ศ. ๒๕๕๖
ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักตรวจราชการ
สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

บทสรุปผู้บริหาร

คณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้มอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี) ตรวจสอบติดตามผลการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของหน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมจัดซื้อจัดหาภาชนะและถังสำหรับกักเก็บและบรรจุน้ำ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำและการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ลงพื้นที่ตรวจสอบติดตามการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ๓๗ จังหวัด ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ผลการตรวจสอบตามสรุปได้ ดังนี้

๑. การดำเนินการในระยะเร่งด่วนของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยการให้ความช่วยเหลือราษฎรผู้ประสบภัยทั้งในเรื่องของน้ำอุปโภค บริโภค และน้ำเพื่อการเกษตร โดยการแจกจ่ายน้ำดื่ม การขุดบ่อน้ำตื้นและซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีน้ำในการอุปโภค บริโภคอย่างเพียงพอ สำหรับในบางพื้นที่ที่ประสบปัญหาแหล่งน้ำดิบที่จะผลิตประปา จังหวัดได้มีการประสานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และโครงการชลประทานจังหวัด ในการสูบน้ำเข้ามาเติมในแหล่งน้ำดิบแล้ว

นอกจากนี้ จังหวัดได้มีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งระดับจังหวัด อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ในฐานะผู้อำนวยการ เป็นผู้สั่งการและดำเนินการตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ทั้งนี้ หน่วยงานต่างๆ ได้นำข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีในเรื่องการบริหารจัดการน้ำให้เกิดประโยชน์ รวมทั้งบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ ดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยปฏิบัติการ Single Command ร่วมกับการใช้หลัก 2P2R ซึ่งให้ความสำคัญกับน้ำอุปโภคบริโภค เป็นลำดับแรก และได้เร่งรัดดำเนินการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเติม โดยการสำรวจบ่อน้ำบาดาลเก่าที่ถูกทิ้งร้างและปรับปรุงซ่อมแซม ดำเนินการขุดลอกคู/คลอง/ลำห้วย ที่มีสภาพตื้นเขิน การจัดทำฝายหลวงในพื้นที่ต่าง ๆ ปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน การขุดลอกแหล่งน้ำ แก้มลิงพร้อมก่อสร้างฝาย การปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ เป็นต้น ตลอดจนการสำรวจความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่เพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป

๒. ผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๒.๑ การดำเนินการตามมาตรการระยะสั้น ๙๐ วัน (๑๕ กุมภาพันธ์ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

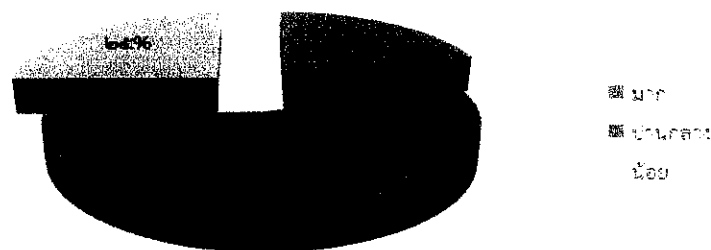
การดำเนินโครงการจัดซื้อถังบรรจุน้ำ รถบรรทุกเครื่องสูบน้ำ จ้างแรงงานราษฎรในพื้นที่ทำฐานรองถังบรรจุน้ำกลาง ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการเสนอของบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการ มีบางจังหวัดได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว อยู่ระหว่างรอการจัดสรรงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

๒.๒ การดำเนินการตามมาตรการระยะยาวในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากน้ำอย่างทั่วถึง จังหวัดที่มีแผนดำเนินการผันน้ำข้ามลุ่มน้ำ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่นที่อยู่ระหว่างการศึกษาศึกษาในภาพรวมตามศักยภาพของแต่ละลุ่มน้ำ นอกจากนี้ กรมชลประทานอยู่ระหว่างการศึกษาโครงการผันน้ำจากแม่น้ำโขงมาสู่พื้นที่การเกษตรของลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล จังหวัดสกลนครได้สร้างระบบสูบน้ำและส่งน้ำทางท่อ และมีแผนการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ ทั้งนี้ มีหลายจังหวัดได้เสนอโครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๖ แต่ยังไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

๒.๓ การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งของหน่วยงานภาครัฐ

จากการสุ่มสำรวจกลุ่มตัวอย่างประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวน ๔๓๒ คน ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนร้อยละ ๕๔ มีความพึงพอใจต่อการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๕ มีความพึงพอใจน้อย และร้อยละ ๒๑ มีความพึงพอใจมาก

ความพึงพอใจของประชาชนในภาพรวม

๒.๔ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่แก่หน่วยงานที่ได้ไปตรวจติดตามแล้ว และยังมีข้อเสนอแนะในระดับนโยบายที่สำคัญ ดังนี้

๒.๔.๑ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาภัยแล้งแบบบูรณาการสามารถดำเนินการได้สำเร็จในเวลาเร่งด่วน เห็นควรเสนอให้มีการทำ VDO Conference จากส่วนกลางไปยังจังหวัดโดยตรง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินโครงการและสามารถเตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ดังเช่นที่เคยดำเนินการในช่วงการเกิดอุทกภัย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่เริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติในขณะนี้ด้วย

๒.๔.๒ จังหวัดควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และนำเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ/คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อจังหวัดสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภคในพื้นที่ประสบภัยซ้ำซากของจังหวัดได้ตรงตามเป้าหมายและความต้องการของประชาชน

๒.๔.๓ สืบเนื่องจากการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งมีข้อกำหนดที่ไม่เอื้อต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัย

ได้อย่างรวดเร็ว จึงควรมีการกำหนดมาตรการที่ยืดหยุ่นเพื่อให้จังหวัดสามารถบริหารจัดการและใช้งบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้อย่างคล่องตัวเพียงพอและรวดเร็วยิ่งขึ้น

๒.๔.๔ โดยที่การจัดซื้อจัดจ้างกรณีจัดทำโครงการขุดลอกเพื่อเปิดทางน้ำหลายสายในจังหวัดจะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างรวมหรือจัดซื้อจัดจ้างแยก ซึ่งขณะนี้ยังไม่มี ความชัดเจน ทั้งนี้ จากการประสานงานกับหน่วยงานส่วนกลางได้รับทราบว่า ให้เป็นดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละกรณี แต่เนื่องจากระยะเวลาที่เหลือในการดำเนินการได้มีการขยายไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖ ซึ่งจังหวัดเห็นว่าอาจดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ทันการ จึงเห็นควรที่กรมบัญชีกลางจะได้ มีการยกเว้นในกรณีดังกล่าวให้เป็นการจัดซื้อจัดจ้างวิธีกรณีพิเศษ ซึ่งจะทำให้การดำเนินการรวดเร็วและ มีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และทันกับระยะเวลาที่ได้ขยายการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติออกไปจนถึงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖

สรุปผลการตรวจติดตาม
การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ปี พ.ศ. ๒๕๕๖
ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี

๑. ความเป็นมา

๑.๑ คณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ มอบหมายให้ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย (กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณากำหนดมาตรการและบูรณาการการดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยปฏิบัติการ Single Command และใช้หลัก ๒P๒R มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งเชิงรุก และเข้าถึงระดับพื้นที่ โดยการรักษาแหล่งน้ำต้นทุนเพื่อรองรับการขาดแคลนน้ำ ให้สอดคล้องกับระยะเวลาที่ประสบปัญหาภัยแล้ง

๑.๒ คณะรัฐมนตรี ในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ได้มีมติรับทราบ และอนุมัติตามมติคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๖ และ ครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ในการดำเนินการตามกิจกรรม/แผนงานมาตรการระยะสั้น ๙๐ วัน เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยมอบหมายให้ กบอ. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกำหนดพื้นที่วิกฤตภัยแล้งที่จะต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาตามลำดับความสำคัญและเร่งด่วน และเร่งรัดการดำเนินการให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการรวบรวมจัดซื้อจัดหาภาชนะและถังสำหรับกักเก็บและบรรจุน้ำ รวมทั้งการพัฒนาแหล่งน้ำและการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ และมอบหมายให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี) ตรวจติดตามผลการดำเนินการดังกล่าว และรายงานต่อคณะรัฐมนตรีภายในวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๕๖

๒. ผลการตรวจติดตาม

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ลงพื้นที่ตรวจติดตามการแก้ไขปัญหาภัยแล้งใน ๓๗ จังหวัด ระหว่างวันที่ ๑๒ - ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๖ ผลการตรวจติดตามสรุปได้ ดังนี้

๒.๑ สภาพปัญหาภัยแล้งในจังหวัด

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๒	ชัยนาท	ขณะนี้พื้นที่ภัยแล้งตามประกาศของจังหวัดจำนวน ๒ อำเภอ (อำเภอนีนาม และอำเภอมโนรมย์) รวม ๒ ตำบล ๑๑ หมู่บ้าน ๑,๑๐๘ ครัวเรือน ราษฎรจำนวน ๓,๖๒๕ คน

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๓	ฉะเชิงเทรา	เป็นจังหวัดที่ประสบภัยแล้งระดับเล็กน้อย (มีหมู่บ้านประสบภัยแล้งต่ำกว่าร้อยละ ๒๕) โดยมีพื้นที่ที่ได้ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) รวม ๒ อำเภอ ๒ ตำบล ๑๔ หมู่บ้าน โดยอยู่ในพื้นที่อำเภอนวมสารคาม และอำเภอบางน้ำเปรี้ยว ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๑๘๐ครัวเรือน ๔๕๐ คน พื้นที่นาข้าวได้รับผลกระทบ เนื่องจากน้ำไม่เพียงพอ จำนวน ๒,๘๓๑ ไร่ และเมื่ออำเภอได้ใช้งบประมาณ โดยใช้เงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ทำให้ชาวนาสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ และในขณะนี้ได้เก็บเกี่ยวผลผลิตหมดแล้ว
	ปราจีนบุรี	เป็นจังหวัดที่ประสบภัยแล้งระดับเล็กน้อย (มีหมู่บ้านประสบภัยแล้งต่ำกว่าร้อยละ ๒๕) โดยมีพื้นที่ที่ได้ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) รวม ๒ อำเภอ ๒๑ ตำบล ๑๑๔ หมู่บ้าน โดยอยู่ในอำเภอกบินทร์บุรี และอำเภอบ้านสร้าง ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๗,๔๒๒ ครัวเรือน ๒๖,๑๓๒ คน ขณะตรวจติดตามยังไม่มีรายงานความเสียหายด้านการเกษตร
เขต ๗	ตรัง	เกิดสภาวะฝนทิ้งช่วง ทำให้ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำลดลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ประชาชนประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำในการอุปโภคและบริโภค ซึ่งจังหวัดตรังได้ประกาศพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวน ๓ อำเภอ ได้แก่ อำเภอหาดสำราญ อำเภอปะเหลียน และอำเภอกันตัง โดยมีพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวน ๑๐ ตำบล ๕๗ หมู่บ้าน ประชาชนได้รับความเดือนร้อน ๓,๖๒๓ ครัวเรือน ๑๓,๓๙๑ คน
เขต ๘	สตูล	ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้ง จำนวน ๑ อำเภอ ได้แก่ อำเภอละงู พื้นที่หมู่ที่ ๓ บ้านเกาะบูโหล่น ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู โดยประสบภัยแล้งตั้งแต่วันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๖ ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายด้านการเกษตร การประมง การปศุสัตว์ รวมทั้งราษฎรมีความขาดแคลนน้ำเพื่ออุปโภค บริโภค และได้ออกประกาศเป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินในพื้นที่อำเภอละงู เมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ทั้งนี้ ได้รับแจ้งว่าสถานการณ์ภัยแล้งของจังหวัดสตูลได้สิ้นสุดลงแล้ว เมื่อวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๙	จันทบุรี	เกิดสถานการณ์ภัยแล้ง เมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ในพื้นที่หมู่ที่ ๑ - ๖ ตำบลบางชัน อำเภอขลุง ได้ประกาศภัยแล้งเมื่อวันที่ ๒๑ ธันวาคม ๒๕๕๖ ต่อมาได้ขยายวงกว้างในพื้นที่อำเภออื่นๆ และมีการประกาศให้หมู่บ้านต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี เป็นพื้นที่ประสบภัยแล้ง รวมทั้งสิ้น ๔๓๗ หมู่บ้าน ใน ๘ อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอขลุง ท่าใหม่ โป่งน้ำร้อน แก่งหางแมว สอยดาว มะขาม นายายอาม และ เขาคิชฌกูฏ มีผู้ประสบภัยแล้ง จำนวน ๑๑๗,๖๙๓ คน รวม ๔๘,๐๔๖ ครัวเรือน คิดเป็นพื้นที่ประสบภัยแล้งร้อยละ ๖๐.๐๓ ของหมู่บ้านทั้งหมด ๗๒๘ หมู่บ้าน อย่างไรก็ตามจากการตรวจสอบสภาพลำน้ำและแหล่งเก็บน้ำในจังหวัดจันทบุรีของโครงการชลประทานจังหวัดจันทบุรี พบว่าปัจจุบันมีปริมาณน้ำรวมเฉลี่ยร้อยละ ๗๖.๗๔ ซึ่งพอเพียงกับความต้องการในช่วงฤดูแล้งปี ๒๕๕๖
เขต ๑๐	อุดรธานี หนองบัวลำภู เลย และ บึงกาฬ	ปัญหาภัยแล้งในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี หนองบัวลำภู เลย และบึงกาฬ มีสาเหตุเนื่องมาจากฤดูฝนในปีที่ผ่านมาปริมาณฝนตกน้อยกว่าเกณฑ์ปกติ และช่วงปลายฤดูเกิดฝนทิ้งช่วง ส่งผลให้ปริมาณน้ำต้นทุนในอ่างเก็บน้ำในพื้นที่อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ประกอบกับในช่วงเดือนมกราคม-มีนาคม นี้เกิดภาวะแล้งจัดซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อนในรอบหลายปีที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำสำหรับการอุปโภค และบริโภค โดยเฉพาะจังหวัดหนองบัวลำภูซึ่งประสบปัญหาภัยแล้งอย่างรุนแรง
เขต ๑๑	มุกดาหาร	ปริมาณฝนเฉลี่ยทั้งปีย้อนหลัง ๒๐ ปี ของจังหวัดมุกดาหาร อยู่ที่ ๑,๕๐๐ มิลลิเมตร ปี ๒๕๕๕ มีปริมาณฝนน้อยตกเพียง ๑,๒๔๐ มิลลิเมตร หรือร้อยละ ๘๒ ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ย และฝนตกหนักถึงหนักมาก มีน้อยครั้ง สาเหตุเนื่องจากไม่ได้รับน้ำจากพายุฤดูฝน ส่วนใหญ่พายุขึ้นเหนือหรืออ่อนกำลังลงก่อน ปี ๒๕๕๕ ทั้งนี้ จังหวัดมุกดาหารได้ประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีภัยแล้ง ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ในพื้นที่ ๗ อำเภอ ๔๘ ตำบล ๔๗๘ หมู่บ้าน ๘ ชุมชน หรือเท่ากับร้อยละ ๙๐ ของหมู่บ้านชุมชนทั้งจังหวัด ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๔๔,๕๒๕ ครัวเรือน ๑๔๗,๒๐๐ คน

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๑๑	สกลนคร	ในรอบปีที่ผ่านมาในเขตพื้นที่ของจังหวัดสกลนครมีปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าปกติ ทำให้ประสบกับสภาวะปัญหาฝนทิ้งช่วงและเกิดภัยแล้งอย่างรุนแรง ซึ่งได้มีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยกรณีภัยแล้ง ในพื้นที่ ๑๓ อำเภอ ๓๐ ตำบล ๑๕๕ หมู่บ้าน มีผู้ที่ได้รับผลกระทบ ๕๙,๕๗๘ ครัวเรือน ผู้ประสบภัย ๑๖๔,๕๗๗ คน
เขต ๑๒	ขอนแก่น	ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจำนวน ๒๖ อำเภอ ๑๙๗ ตำบล ๒,๒๔๓ หมู่บ้าน จำนวนผู้ประสบภัย ๑๘๔,๓๓๓ ครัวเรือน พื้นที่เสียหาย ๓๔๗,๓๔๑ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๒๘๓ ล้านบาท
	กาฬสินธุ์	ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจำนวน ๑๘ อำเภอ ๑๓๒ ตำบล ๑,๔๙๓ หมู่บ้าน จำนวนผู้ประสบภัย ๑๑๑,๐๐๐ ครัวเรือน พื้นที่เสียหาย ๓๘๒,๐๔๓ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๒,๔๕๑ ล้านบาท
	มหาสารคาม	ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจำนวน ๑๓ อำเภอ ๑๓๑ ตำบล ๑,๙๐๓ หมู่บ้าน จำนวนผู้ประสบภัย ๑๓๕,๒๔๙ ครัวเรือน พื้นที่เสียหาย ๒๖๕,๐๒๘ ไร่ มูลค่าความเสียหาย ๑๖๐ ล้านบาท
	ร้อยเอ็ด	ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติจำนวน ๑๐ อำเภอ จำนวนผู้ประสบภัย ๑๗๑,๖๓๗ ครัวเรือน
เขต ๑๓	อำนาจเจริญ	สถานการณ์น้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดกลางในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญ มีปริมาณน้ำในอ่างทั้งหมด ๗.๑๕๕ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๔๒ ของความจุอ่าง ปริมาณน้ำใช้การได้ ๕.๒๕๓ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ ๑๓.๙๐ ของความจุอ่าง น้อยกว่าปี ๒๕๕๕ (๒๓.๐๑๗ ล้าน ลบ.ม.) จำนวน -๑๕.๗๖๙ ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ -๔๑.๗๓ ของความจุอ่าง ทั้งนี้ จังหวัดอำนาจเจริญได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ภัยแล้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ เป็นต้นมา มีการประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) จำนวน ๖ อำเภอ จำนวน ๔๙ ตำบล ๔๘๔ หมู่บ้าน

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๑๓	ยโสธร	เนื่องจากสภาพอากาศปัจจุบันเกิดความแห้งแล้งและมีอุณหภูมิเฉลี่ยสูงขึ้น ประกอบกับฝนทิ้งช่วงไม่มีน้ำเก็บกักในพื้นที่อ่างเก็บน้ำ และลำน้ำธรรมชาติ ทำให้น้ำลดลงอย่างรวดเร็ว เป็นเหตุให้เกิดสถานการณ์แห้งแล้งในพื้นที่จังหวัดยโสธรเร็วขึ้นกว่าทุกปี ในปี ๒๕๕๕ ที่ผ่านมามีปริมาณฝนตกน้อยกว่าปกติแหล่งน้ำต้นทุนหลักเก็บกักน้ำไว้ได้น้อย เพราะไม่มีพายุฝนพัดผ่านพื้นที่จังหวัดยโสธร ส่งผลให้เกิดภาวะฝนทิ้งช่วงขณะนี้จังหวัดได้ประกาศให้เป็นพื้นที่ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ภัยแล้ง) ในเขตพื้นที่จังหวัดยโสธรแล้ว เมื่อวันที่ ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๖ จำนวน ๙ อำเภอ ๗๗ ตำบล ๘๑๐ หมู่บ้าน ๘๑,๙๑๕ ครัวเรือน โดยสถานการณ์เกิดตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ เป็นบริเวณกว้าง ราษฎรได้รับความเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก และภัยพิบัติดังกล่าวยังไม่สิ้นสุด
	อุบลราชธานี	มีพื้นที่ประสบภัยแล้ง ทั้งหมด ๒๕ อำเภอ ๑๙๙ ตำบล ๑,๕๘๖ หมู่บ้าน ราษฎรผู้ประสบภัย ๔๗๕,๙๙๖ คน ๒๔๙,๕๐๑ ครัวเรือน
เขต ๑๔	นครราชสีมา	เกิดสถานการณ์ภัยแล้งตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีพื้นที่ประสบภัย ๒๙ อำเภอ ๒๑๙ ตำบล ๒,๒๓๙ หมู่บ้าน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๑๓๓,๘๑๐ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๖๗๔,๓๗๔ ไร่
	ชัยภูมิ	เกิดสถานการณ์ภัยแล้งตั้งแต่วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีพื้นที่ประสบภัย ๑๖ อำเภอ ๑๑๑ ตำบล ๑,๓๐๔ หมู่บ้าน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๑๖๑,๖๘๘ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๙๓,๗๗๔ ไร่
	สุรินทร์	เกิดสถานการณ์ภัยแล้งตั้งแต่วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีพื้นที่ประสบภัย ๑๖ อำเภอ ๑๑๘ ตำบล ๑,๔๗๐ หมู่บ้าน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๑๕๐,๑๗๖ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๙๕,๑๗๘ ไร่
	บุรีรัมย์	เกิดสถานการณ์ภัยแล้งตั้งแต่วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๕ มีพื้นที่ประสบภัย ๒๓ อำเภอ ๑๗๗ ตำบล ๒,๕๔๖ หมู่บ้าน ราษฎรได้รับความเดือดร้อน ๑๕๙,๕๘๙ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๑๕๐,๙๒๓ ไร่

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๑๕	เชียงใหม่	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๑๕ อำเภอ ๖๑ ตำบล ๕๑๔ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๗๑,๖๕๔ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๑๕,๒๐๓ ไร่
	แม่ฮ่องสอน	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๗ อำเภอ ๔๓ ตำบล ๓๘๒ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวนกว่า ๓๐,๐๐๐ ครัวเรือน
	ลำพูน	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้ง จำนวน ๘ อำเภอ ๑๑๓ ตำบล ๕๐๗ หมู่บ้าน ราษฎรได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำ จำนวน ๔๗,๕๑๘ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๑๐๔,๖๔๔ ไร่
เขต ๑๖	เชียงราย	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๑๘ อำเภอ ๑๑๓ ตำบล ๑,๐๖๑ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๙๑,๓๐๕ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๒๓๖,๒๐๔ ไร่
	พะเยา	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๙ อำเภอ ๖๑ ตำบล ๕๒๐ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๗๓,๐๕๑ ครัวเรือน
	น่าน	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๑๕ อำเภอ ๖๐ ตำบล ๖๖๐ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๕๙,๕๑๘ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๓๔,๒๓๔ ไร่
	แพร่	ประกาศเป็นพื้นที่ภัยแล้งแล้วจำนวน ๘ อำเภอ ๖๐ ตำบล ๔๕๑ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๔๔,๔๖๗ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๙๓,๐๙๑ ไร่

เขตตรวจราชการ	จังหวัด	สภาพปัญหา
เขต ๑๗	สุโขทัย	พื้นที่ประสบภัยแล้งมีจำนวน ๖ อำเภอ ๗๙ ตำบล ๕๕๑ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๕๕,๖๕๘ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๑๒๘,๙๒๑ ไร่
	ตาก	พื้นที่ประสบภัยแล้งมีจำนวน ๙ อำเภอ ๕๖ ตำบล ๔๐๙ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๕๕,๖๕๘ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๕,๖๑๐ ไร่
	อุดรดิตถ์	พื้นที่ประสบภัยแล้งมีจำนวน ๙ อำเภอ ๔๙ ตำบล ๓๐๖ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๓๓,๓๘๒ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๙๓,๘๔๓ ไร่
	พิษณุโลก	พื้นที่ประสบภัยแล้งมีจำนวน ๙ อำเภอ ๑๑๓ ตำบล ๑,๐๖๑ หมู่บ้าน ราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และการเกษตร จำนวน ๗,๕๑๑ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย ๖๘,๕๓๘ ไร่
เขต ๑๘	กำแพงเพชร	ประกาศพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวน ๘ อำเภอ ๓๙ ตำบล ๓๑๗ หมู่บ้าน มีราษฎรได้รับความเดือดร้อน จำนวน ๕๘,๐๗๓ คน ๑๗,๒๒๑ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย เป็นพื้นที่นาข้าว ๔๒,๕๔๖ ไร่ พืชไร่ ๒๕,๐๑๔ ไร่ พืชสวน ๑๑๐ ไร่ รวมมูลค่าความเสียหาย จำนวน ๒๒,๒๓๗,๖๕๐ บาท
	พิจิตร	ประกาศพื้นที่ประสบภัยแล้ง จำนวน ๑๑ อำเภอ ๓๖ ตำบล ๒๘๓ หมู่บ้าน ประชาชนได้รับความเดือดร้อน จำนวน ๕๘,๗๓๗ คน ๑๗,๕๒๗ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย เป็นพื้นที่นาข้าว ๗๕,๑๓๗ ไร่ พืชไร่ ๒๕,๐๑๔ ไร่ พืชสวน ๑๑๐ ไร่
	นครสวรรค์	ประกาศพื้นที่ประสบภัยแล้งแล้วจำนวน ๑๔ อำเภอ ยกเว้นอำเภอตากสิน จากจำนวนอำเภอทั้งหมด ๑๕ อำเภอ จำนวน ๖๘ ตำบล ๖๓๐ หมู่บ้าน มีประชาชนได้รับความเดือดร้อน จำนวน ๑๔๕,๙๗๖ คน ๔๘,๔๕๒ ครัวเรือน พื้นที่การเกษตรได้รับความเสียหาย เป็นพื้นที่นาข้าว ๒๕๙,๗๑๖ ไร่ พืชไร่ ๑๔,๘๕๘ ไร่ และพืชสวน ๒,๒๙๘ ไร่

๒.๒ การดำเนินการในระยะเร่งด่วนของจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๑ การดำเนินการตามหลัก 2P2R

จากการลงพื้นที่ตรวจติดตามของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของจังหวัดต่างๆ ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งโดยใช้หลัก 2P2R ดังนี้

P๑ : Prevention (การป้องกัน)

- ◆ การประเมินพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง จัดทำแผนที่เสี่ยงภัย รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง
- ◆ การอบรม บรรยาย ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ สร้างความเข้าใจแก่ประชาชน นักเรียน นักศึกษา

P๒ : Preparation (การเตรียมความพร้อม)

- ◆ การจัดตั้งและฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
- ◆ จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง
- ◆ การวางแผนและสำรองน้ำ เพื่อการอุปโภค-บริโภคไว้เป็นลำดับแรก ของแผนการใช้น้ำในเขตพื้นที่ชลประทาน
- ◆ การเตรียมคน รถบรรทุกน้ำ เครื่องสูบน้ำ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้ทันที
- ◆ การเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนให้สามารถจัดการภัยในเบื้องต้น และมีกิจกรรมการฝึกซ้อมแผน
- ◆ ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนปลูกพืชอายุสั้น ใช้น้ำน้อยและงดทำนาปรัง
- ◆ การสำรวจแหล่งน้ำในพื้นที่/ภาชนะกักเก็บน้ำ

R๑ : Response (การรับมือ) ยึดหลัก Single Command ในการสั่งการแก้ไขปัญหา

- ◆ การจัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้ง จังหวัด มีการรายงานข้อมูลให้ประชาชนทราบเป็นระยะ หากเกิดสถานการณ์รุนแรงจะมีการปรับเป็นศูนย์บัญชาการส่วนหน้าเพื่อเชื่อมโยงกับส่วนกลาง

R๒ : Recovery (การฟื้นฟู)

- ◆ การสำรวจความเสียหาย จัดทำบัญชีรายชื่อผู้ประสบภัย
- ◆ การให้ความช่วยเหลือด้านสาธารณสุข
- ◆ การจัดหาอาชีพทดแทน เช่น ปลูกพืชผักสวนครัว พืชเห็ด ทำขนม ทอเสื่อ ฯลฯ

๒.๒.๒ การให้ความช่วยเหลือน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค

หน่วยงานที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในจังหวัดต่างๆ ได้ให้ความช่วยเหลือน้ำอุปโภคบริโภค แก่ผู้ประสบภัยแล้ง ดังนี้

(๑) การประปาภูมิภาค

◆ จัดเตรียมน้ำดื่มและน้ำดิบให้เพียงพอ โดยให้มีความพร้อมสนับสนุนหน่วยงานพื้นที่ที่ได้รับการร้องขอ

◆ เตรียมรถบรรทุกน้ำ พร้อมทั้งประสานไปยังแขวงกาทาง และ อบต. ต่าง ๆ ให้มารับน้ำเพื่อแจกจ่ายให้กับราษฎรที่ประสบปัญหาภัยแล้ง

(๒) ศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเขต/สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

◆ นำรถบรรทุกน้ำออกแจกจ่ายให้ประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้ง

◆ นำรถผลิตน้ำดื่มเคลื่อนที่ไปผลิตน้ำดื่มบริการราษฎรตามจุดต่างๆ ตามที่ได้รับการร้องขอหรือตามจุดที่เห็นสมควร

(๓) องค์การบริหารส่วนตำบล

◆ นำรถบรรทุกน้ำบริการแจกจ่ายให้แก่ประชาชน

◆ การขุดบ่อน้ำตื้นและซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้านให้กับประชาชน เพื่อให้ประชาชนมีน้ำในการอุปโภค/บริโภคอย่างเพียงพอ

(๔) สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต/ภาค

◆ โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้กับหมู่บ้านหาน้ำยากทั่วประเทศ

◆ จัดเครื่องสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือจังหวัด

๒.๒.๓ การจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเติม

หน่วยงานต่างๆ ได้มีการสำรวจ ปรับปรุงซ่อมแซม และจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนเพิ่มเติมในพื้นที่ต่างๆ เพื่อบรรเทาปัญหาภัยแล้ง ดังนี้

◆ สำรวจบ่อบาดาลเก่าที่ถูกทิ้งร้างและปรับปรุงซ่อมแซม

◆ ดำเนินการขุดลอกคู/คลอง/ลำห้วย ที่มีสภาพตื้นเขินและวัชพืชปกคลุม เพื่อจัดทำทางส่งน้ำในลักษณะก้างปลา เพื่อระบาย/พร่องน้ำในช่วงเกิดอุทกภัยและเก็บกักน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง

◆ ศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งกำหนดทำฝนหลวงในพื้นที่ต่าง ๆ ในช่วงเดือนมีนาคม ๒๕๕๖

◆ ปรับปรุงซ่อมแซมระบบประปาหมู่บ้าน

◆ การขุดลอกแหล่งน้ำ แก้มลิง พร้อมก่อสร้างฝาย

◆ การปรับปรุงซ่อมแซมอ่างเก็บน้ำ และมีการสำรวจพื้นที่ดำเนินการจัดสร้างอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ประสบภัยแล้งเพิ่มเติม

◆ การติดตั้งระบบประปาผิวดินสูบน้ำต้นทุนมาเสริม

◆ การสูบน้ำจากลำน้ำเข้าเติมในอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้เป็นน้ำดิบในการผลิตประปา

◆ การนำเครื่องสูบน้ำเคลื่อนที่สูบน้ำสำหรับการผลิตน้ำประปาประจำหมู่บ้าน

๒.๒.๔ การสำรวจความต้องการใช้น้ำของประชาชนในพื้นที่ประสบภัยแล้ง

ศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งระดับจังหวัด ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลความต้องการใช้น้ำของประชาชน และข้อมูลที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

♦ สำรวจและจัดทำทะเบียนเกษตรกรที่จะปลูกข้าวนาปรังและพืชฤดูแล้ง โดยทุกพื้นที่ต้องมีแหล่งน้ำเพียงพอต่อการเพาะปลูก

♦ สำรวจความต้องการใช้น้ำ รวมทั้งภาชนะกักเก็บน้ำกลางประจำหมู่บ้าน เครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำ

♦ จัดทำบัญชีหมู่บ้าน/ชุมชน ที่เสี่ยงต่อการประสบปัญหาภัยแล้ง และจัดทำแผนเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากระดับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำแผนแจกจ่ายน้ำแก่ราษฎร และกำหนดจุดแจกจ่าย ตลอดจนจัดทำแผนความต้องการน้ำ ทั้งในเรื่องของน้ำเพื่อเกษตรกรรม และน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค รวมถึงการวางแผนการส่งน้ำในพื้นที่ชลประทานแล้ว อีกทั้งยังมีการติดตามผลการปลูกพืชฤดูแล้ง และผลการใช้น้ำชลประทาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการประเมินสถานการณ์น้ำและปรับแผนการส่งน้ำให้สอดคล้องกับปริมาณต้นทุนที่เหลืออยู่

๒.๒.๕ การดำเนินการอื่นๆ

♦ สำนักงานแรงงานจังหวัดร่วมกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จัดฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นให้แก่ราษฎรที่ประสบภัยแล้ง

♦ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/อำเภอ ดูแลป้องกันโรคช่วงฤดูร้อน รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ราษฎรได้บริโภคอาหารที่สุกและน้ำดื่มที่สะอาด

♦ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดร่วมกับฝ่ายปกครอง ป้องกันปราบปรามโจร ผู้ร้าย ในช่วงฤดูแล้ง มิให้มีการลักขโมยเครื่องมือการเกษตร เครื่องสูบน้ำ โค หรือกระบือ เพื่อมิให้ซ้ำเติมราษฎรที่ประสบภัย

๒.๓ ผลการดำเนินการตามแผนป้องกันและแก้ไขปัญหายุ่งยากในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖)

๒.๓.๑ การดำเนินการตามมาตรการระยะสั้น ๙๐ วัน (๑๕ กุมภาพันธ์ - ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๖)

(๑) โครงการจัดซื้อถังบรรจุน้ำ โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ในช่วงระยะเวลาที่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้ไปตรวจติดตามในพื้นที่ มีเพียงบางจังหวัดที่ได้ดำเนินการจัดซื้อถังบรรจุน้ำเพื่อนำไปติดตั้งในพื้นที่แล้ว ได้แก่ จังหวัดพิจิตร และนครสวรรค์ ทั้งนี้ จังหวัดที่ได้รับอนุมัติงบประมาณแล้ว ยังไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อเนื่องจากรอการจัดสรรงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อาทิ จังหวัดจันทบุรี เชียงราย พะเยา น่าน และยังมีบางส่วนที่อยู่ระหว่างการเสนอขอของงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และอยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการ

(๒) การพัฒนาเส้นทางส่งน้ำและขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล

♦ รถบรรทุกเครื่องสูบน้ำระยะไกล โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ในช่วงเวลาที่ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีไปตรวจติดตามพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระหว่างการสำรวจความต้องการของอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมีหลายจังหวัดที่ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย แต่ยังไม่ได้รับการจัดสรร อาทิ ขอนแก่น และเชียงใหม่

◆ สูบน้ำเพื่อสนับสนุนการแก้ไขภัยแล้งเร่งด่วน โดย กรมชลประทาน ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับรายงานการดำเนินการของโครงการชลประทานจังหวัดที่ดำเนินการสูบน้ำเพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาด้านภัยแล้งเร่งด่วน ดังนี้

- โครงการชลประทานปราจีนบุรีได้ประสานกับโครงการชลประทานสระแก้ว ระบายน้ำจากอ่างเก็บแควพระปรงมาสนับสนุนวันละ ๓๐๐,๐๐๐ ลบ.ม. ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม – ๓๐ เมษายน ๒๕๕๖ เพื่อสนับสนุนการผลิตน้ำอุปโภคบริโภคและรักษาระบบนิเวศ รวมทั้งติดตามเฝ้าระวังค่าความเค็มของแม่น้ำปราจีนบุรี จากการรุกตัวของน้ำเค็ม

- โครงการชลประทานขอนแก่น สูบน้ำจากลำห้วยใหญ่ไปเติมสระน้ำบ้านโนนลาน(สระแก้ว) ซึ่งเป็นแหล่งน้ำดิบผลิตประปาหมู่บ้าน โดยใช้เครื่องสูบน้ำขนาด ๘ นิ้ว ความจุบ่อน้ำประมาณ ๖๐,๐๐๐ ลบ.ม. ช่วยเหลือประชาชนประมาณ ๒๕๔ ครัวเรือน และกำหนดติดตั้งเครื่องสูบน้ำและท่อนส่งน้ำยาว ๖๐๐ เมตร ในวันที่ ๑๒ มีนาคม ๒๕๕๖ โดยได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการ ใช้งบประมาณของกรมชลประทาน

◆ โครงการจัดหาน้ำสะอาดให้กับหมู่บ้านหาน้ำยาก โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหามลพิษจากดินน้ำอุปโภค - บริโภค ซึ่งดำเนินการโดย สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาลภาค

(๓) จ้างแรงงานราษฎรในพื้นที่ทำฐานรองถังบรรจุน้ำกลาง (ภารกิจเกี่ยวเนื่องกับจัดซื้อ ถังบรรจุน้ำกลาง) โดย กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

จังหวัดต่างๆ อยู่ระหว่างดำเนินการแจ้งอำเภอให้เตรียมการจ้างแรงงาน ทั้งนี้ มีบางจังหวัดที่รอการแจ้งขั้นตอนการปฏิบัติจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

(๔) การดำเนินการอื่นๆ

สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดในหลายพื้นที่ ได้รายงานผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ ดังนี้

◆ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดกาฬสินธุ์ ดำเนินการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๒,๕๔๑ บ่อ พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวน ๑ แห่ง ผลิตหญ้าแฝกเพื่อปลูกจำนวน ๗๐๐,๐๐๐ กล้า ผลิตหญ้าแฝกเพื่อแจกจ่าย ๒,๗๐๐,๐๐๐ กล้า ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสด ปรับปรุงบำรุงดิน จำนวน ๖,๕๕๗ ไร่

◆ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดมหาสารคาม ขุดสระน้ำ จำนวน ๓,๒๐๐ สระ ขนาดความจุ ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร

◆ สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดจันทบุรี ได้รับงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำ จำนวน ๙,๑๐๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๕๐๐ บ่อ อยู่ระหว่างดำเนินการ จำนวน ๔๒๐ บ่อ ยังไม่มีผู้ยื่นขอประกวดราคา จำนวน ๘๐ บ่อ

๒.๓.๒ การดำเนินการตามมาตรการระยะยาว ในการวางแผนการใช้ประโยชน์จากน้ำอย่างทั่วถึง

(๑) การผันน้ำข้ามลุ่มน้ำให้ไปได้ไกลกว่าปกติ

ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับรายงานการดำเนินการผันน้ำของจังหวัดต่างๆ ดังนี้

- ◆ ขอนแก่น อยู่ระหว่างดำเนินการศึกษาในภาพรวมของประเทศ เป็นรายลุ่มน้ำตามศักยภาพของลุ่มน้ำแต่ละลุ่มน้ำ

- ◆ จังหวัดสกลนครได้มีการผันน้ำจากเขื่อนน้ำอูนไปตามคลองส่งน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่การเกษตร ในเขตพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยปลาหาง ทั้งในฤดูฝนและฤดูแล้ง สำหรับจังหวัดมุกดาหารยังไม่มีดำเนินการเนื่องจากในแต่ละลุ่มน้ำรวม ๔ ลุ่มน้ำ คือ ลุ่มน้ำห้วยบางทราย ลุ่มน้ำห้วยมุก ลุ่มน้ำห้วยบังอี และลุ่มน้ำห้วยชะโนด ในฤดูฝนมีปริมาณน้ำเพียงพอ ส่วนในฤดูแล้ง มีปริมาณน้ำค่อนข้างน้อย แต่ได้พิจารณาแผนงานก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและฝายน้ำล้น ทั้งโครงการชลประทานขนาดกลางและขนาดเล็กกระจายอยู่ตามพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์อย่างทั่วถึงทั้งในปัจจุบันและอนาคต

- ◆ กรมชลประทาน ได้ศึกษาโครงการผันน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหา น้ำท่วมและภัยแล้ง คือ โครงการโขง เลย์ ซี มูล ซึ่งเป็นโครงการผันน้ำจากแม่น้ำโขงมาสู่พื้นที่การเกษตรของลุ่มน้ำชี ลุ่มน้ำมูล ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงจังหวัดอุบลราชธานี ปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษาโครงการ

(๒) การสร้างระบบสูบน้ำและส่งน้ำทางท่อ (ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)

จากการตรวจติดตามพบว่า จังหวัดสกลนครได้มีการสร้างระบบสูบน้ำและส่งน้ำทางท่อ การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ และระบบท่อส่งน้ำ และได้พิจารณาวางแผนพัฒนาแหล่งน้ำด้วยระบบท่อในระยะยาวอีกหลายแห่ง นอกจากนี้มีแผนการก่อสร้างสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า พร้อมระบบส่งน้ำ และแผนการปรับปรุงระบบส่งน้ำของอ่างเก็บน้ำต่างๆ โดยการวางท่อส่งน้ำ ทั้งแผนระยะสั้น ระยะยาว ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗ - ๒๕๖๑ เรียบร้อยแล้ว

(๓) การส่งน้ำขึ้นที่สูงกว่า ด้วยการสูบน้ำส่งขึ้นแท่งค้ำแล้วปล่อยลงมา

จังหวัดขอนแก่น ได้จัดทำแผนงานงบประมาณรายจ่ายระยะปานกลาง (MTEF) ๒๕๕๗ - ๒๕๖๐ เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างสถานีสูบน้ำส่งขึ้นแท่งค้ำแล้วปล่อยลงมา

ทั้งนี้ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีได้รับรายงาน ว่า จังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม ได้จัดทำแผนงาน/โครงการ เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งมายังส่วนกลางตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. ๒๕๕๖ แล้ว แต่ยังไม่ได้รับการสนับสนุนในเรื่องดังกล่าว

(๔) การดำเนินการอื่นๆ

จังหวัดต่างๆ ได้มีการจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำแล้ง นอกเหนือจากการดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ดังนี้

- ◆ จังหวัดชัยนาทได้กำหนดแผนงาน/โครงการสร้างพื้นที่รับน้ำ (แก้มลิง) ไว้ในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด จำนวน ๒ โครงการ งบประมาณ ๔๕,๐๐๐,๐๐๐ บาท และขุดลอกคูคลอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและกักเก็บน้ำ จำนวน ๓๓ โครงการ งบประมาณ ๔๕,๖๘๑,๘๐๐ บาท

♦ จังหวัดจันทบุรี ได้จัดทำโครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำและประตูลอยน้ำจำนวน ๘ แห่ง ที่อำเภอแก่งหางแมว อำเภอท่าใหม่ อำเภอขลุง อำเภอโป่งน้ำร้อน และ อำเภอสอยดาว

♦ จังหวัดนครราชสีมาได้มีการขุดลอกฝาย/ลำคลอง/แก้มลิง/สระน้ำ รวมทั้งได้มีการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่เขตชลประทาน จัดทำโครงการเพื่อกักเก็บน้ำในลำน้ำชี

♦ จังหวัดชัยภูมิได้จัดทำโครงการพัฒนาแหล่งน้ำต้นทุน เพื่อบรรเทาปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง โดยจัดสร้างอ่างเก็บน้ำ จำนวน ๖ โครงการ งบประมาณ จำนวน ๑๒,๐๔๐ ล้านบาท รวมทั้งการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง จำนวน ๗ โครงการ

♦ จังหวัดสุรินทร์ได้จัดทำโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเพื่อแก้ไขปัญหาแหล่งน้ำ จำนวน ๘๐ โครงการ ๑๘๗,๖๔๕,๓๖๐ บาท นอกจากนี้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดได้มีหนังสือแจ้งประธานคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) ขอความอนุเคราะห์จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโครงการการบริหารจัดการน้ำบาดาลด้วยพลังงานแสงอาทิตย์เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน จำนวน ๕ แห่ง เป็นเงินรวม ๔,๕๗๘,๕๐๐ บาท

♦ จังหวัดบุรีรัมย์ ได้จัดทำโครงการขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการขุดลอกแหล่งน้ำที่ตื้นเขินที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน่วยงานราชการและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดได้มีการส่งแบบสำรวจขุดลอกแหล่งน้ำ และขุดเจาะน้ำบาดาลให้อำเภอ เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลทุกแห่ง เพื่อทำน้ำประปาสำหรับการอุปโภคบริโภคน้ำสะอาดในพื้นที่ที่ขาดแคลนน้ำตลอดปี ซึ่งได้รับข้อมูลเป็นความต้องการของประชาชนที่ต้องการขุดเจาะน้ำบาดาล จำนวน ๒๘๑ บ่อ น้ำผิวดิน จำนวน ๔๐๒ โครงการ

♦ จังหวัดลำพูน ได้กำหนดแผนพัฒนาแหล่งน้ำ โดยก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง และขนาดเล็ก จำนวน ๒๔ โครงการ ฝายทดน้ำและประตูระบายน้ำ จำนวน ๑๗ โครงการ สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้า จำนวน ๑๖ สถานี สามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ ๑๐๑,๘๖๘ ไร่ การรณรงค์ให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องขุดสระเก็บน้ำชุมชนขนาดเล็ก เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนกระจายไปตามพื้นที่ที่เหมาะสมทั่วจังหวัด นอกจากนี้ ยังได้ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจังหวัดโครงการจ้างศึกษา สำรวจ ออกแบบ เพื่อจัดการน้ำในลุ่มน้ำลี้ และลุ่มน้ำทา เป็นการกำหนดกรอบการพัฒนาลุ่มน้ำให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

♦ จังหวัดกำแพงเพชร โดยศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจระดับจังหวัด ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ภัยแล้งของจังหวัดในพื้นที่อำเภอต่างๆ ประอบการจัดทำแผนงาน/โครงการขุดลอกคูคลอง ๒๔ โครงการ จำนวน ๔๗,๕๑๒,๐๐๐ บาท การก่อสร้างอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ขนาดกลาง ๑๓ โครงการ จำนวน ๕๘,๔๓๒,๐๐๐ บาท และโครงการเจาะบ่อน้ำบาดาล ๘๒๕ โครงการ

♦ จังหวัดพิจิตรได้ประสานงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำทั้งในส่วนของการบูรณะซ่อมแซมขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะให้สามารถกักเก็บน้ำปริมาณมากขึ้น ตลอดจนการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น การเจาะบ่อน้ำบาดาล เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้งในพื้นที่อย่างยั่งยืนต่อไป

๒.๔ การบูรณาการการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการลงพื้นที่ตรวจติดตามของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีในประเด็นการบูรณาการการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า ทุกจังหวัดได้มีการ

จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหาภัยแล้งระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นศูนย์กลางในการบูรณาการการแก้ไขปัญหาภัยแล้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังพบการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ อาทิ

- ◆ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ได้ประสานกับสำนักงานทรัพยากรน้ำภาค ๒ สระบุรี ซึ่งเตรียมความพร้อมให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง โดยมีการบริการผลิตน้ำดื่มแจกจ่ายแต่ละพื้นที่ที่ประสบภัย ซึ่งในแต่ละพื้นที่ต้องมีน้ำต้นทุน เช่น การประปาส่วนภูมิภาคหรือประปาหมู่บ้าน และมีเครื่องสูบน้ำให้ยืมเพื่อช่วยเหลือในด้านการเกษตร แต่ต้องมีต้นทุนเป็นน้ำผิวดิน ส่วนค่าน้ำมันต้องชำระเอง

- ◆ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดประสาน อปท. จัดตั้งศูนย์แจกจ่ายน้ำประปาหมู่บ้าน

- ◆ จัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการแก้ไขปัญหาภัยแล้งจังหวัด โดยมีการบูรณาการแผนงาน/โครงการต่างๆ จากหน่วยงานของจังหวัด เกี่ยวกับโครงการพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน เสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลาง

- ◆ จังหวัดสุรินทร์ การประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดสุรินทร์ได้ประสานกับชลประทานจังหวัดในการเฝ้าระวังปริมาณน้ำอย่างสม่ำเสมอเพื่อวางแผนในการบริหารจัดการน้ำ และเพิ่มบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ และร่วมพัฒนาด้านแหล่งน้ำร่วมกับท้องถิ่นต่าง ๆ เพื่อจัดโครงการ CSR (อนุรักษ์น้ำในที่ชุมชนต่างๆ)

- ◆ จังหวัดบุรีรัมย์ได้มีการประสานข้อมูลปริมาณน้ำกับสำนักโครงการชลประทานจังหวัด และสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเพื่อขอฝนหลวงและหน่วยปฏิบัติการฝนหลวงเพื่อขอปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่

- ◆ จังหวัดเชียงราย พะเยา น่าน และแพร่ ได้มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โครงการชลประทานจังหวัด สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานทรัพยากรน้ำบาดาล และอำเภอ ในการบูรณาการแผนงานโครงการเพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งในจังหวัด

จากรายงานของจังหวัดต่างๆ ที่ได้มีการบูรณาการการแก้ไขปัญหาภัยแล้งร่วมกันดังกล่าวแล้ว แต่ยังพบปัญหาความซ้ำซ้อนของการดำเนินการ การขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงาน ซึ่งควรจะต้องมีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทั้งในระดับพื้นที่และระดับนโยบาย

๒.๕ การสำรวจความพึงพอใจของประชาชนในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้งของหน่วยงานภาครัฐ

จากการลงพื้นที่ตรวจติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้งของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง) ของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้การสุ่มสำรวจจากประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจทั้งหมด ๔๓๒ คน ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๑ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง เป็นระยะเวลามากกว่า ๖๐ วัน โดยร้อยละ ๕๕ ได้รับผลกระทบในด้านการประกอบอาชีพด้านการเกษตร รองลงมา ร้อยละ ๓๖ ได้รับผลกระทบในด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค

ในด้านการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนร้อยละ ๗๓ ได้รับความช่วยเหลือแล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๘ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งความช่วยเหลือที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับเป็นความช่วยเหลือเฉพาะหน้า คือ การแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค คิดเป็นร้อยละ ๓๐ รองลงมาเป็นความช่วยเหลือด้านการขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล (ร้อยละ ๑๔) และการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร/ประมง และการจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ (ร้อยละ ๑๓)

ทั้งนี้ ประชาชนร้อยละ ๕๔ มีความพึงพอใจต่อการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๑ มีความพึงพอใจมาก และร้อยละ ๒๕ มีความพึงพอใจน้อย แต่อย่างไรก็ดี ประชาชนยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมในด้านต่างๆ โดยความช่วยเหลือลำดับแรก ที่ประชาชนมีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/ประมง การขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล และการจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ ตามลำดับ (รายละเอียดปรากฏตามสรุปผลการสำรวจความพึงพอใจการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีอุทกภัย (ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง) ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๕)

๒.๖ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการ

๒.๖.๑ ปัญหาข้อจำกัดของพื้นที่

- ◆ พื้นที่จังหวัดตรังอยู่ใกล้ทะเล น้ำที่อยู่ใต้ดินจะเป็นน้ำเค็มหรือน้ำกร่อย ดังนั้น การขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลอาจไม่พบน้ำจืด และในช่วงฝนทิ้งช่วง น้ำจะเป็นตื้นกรัน ไม่สามารถนำมาใช้อุปโภค/บริโภคได้ ประกอบกับดินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เนื่องจากเป็นดินทราย จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติม

- ◆ ข้อจำกัดในเรื่องการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหายแล้ง ไม่สามารถดำเนินการได้ในทุกพื้นที่ เนื่องจากในบางพื้นที่มีแหล่งน้ำบาดาลที่มีสภาพน้ำบาดาลที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะธรณีวิทยาและศักยภาพของน้ำบาดาล ซึ่งบางพื้นที่มีปริมาณน้ำบาดาลค่อนข้างจำกัด ทั้งปริมาณที่มาก และบางแห่งจะมีคุณภาพน้ำเค็ม ซึ่งไม่สามารถนำมาใช้สำหรับอุปโภคบริโภคได้

- ◆ เนื่องจากพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งเป็นพื้นที่ลาดชันทำให้การไหลของน้ำจากที่สูงสู่เบื้องล่างอย่างรวดเร็ว ลำน้ำสายหลักมีพื้นที่ลาดชัน ไม่มีที่กั้นตดน้ำเป็นช่วงๆ ทำให้น้ำที่มีในฤดูฝนไหลผ่านรวดเร็วไม่สามารถกักเก็บน้ำได้ ประกอบกับแหล่งน้ำที่มีอยู่มีสภาพตื้นเขิน ขาดการบูรณะมาเป็นระยะเวลานาน อปท. เจ้าของพื้นที่ไม่มีงบประมาณเพียงพอในการดำเนินการซ่อมแซม บ่อน้ำตื้น บ่อน้ำบาดาลที่อยู่ในความรับผิดชอบของท้องถิ่น ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรในแต่ละปีจากงบของหน่วยงานที่รับผิดชอบจัดหาแหล่งน้ำในแต่ละปีได้รับการอนุมัติไม่มากทำให้การแก้ไขปัญหามาไม่ถึง

๒.๖.๒ ปัญหาการให้ความช่วยเหลือประชาชน

- ◆ บ้านเรือนของประชาชนอยู่กระจัดกระจายและห่างไกลกัน การกำหนดจุดแจกจ่ายน้ำของหน่วยงานและองค์การบริหารส่วนตำบลจึงอาจไม่สามารถสนองความต้องการของประชาชนได้ครอบคลุมทุกครัวเรือน

- ◆ เกษตรกรยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางรัฐบาลในการงดการปลูกข้าวนาปรัง ครั้งที่ ๒ เนื่องจากในรอบปีที่ผ่านมาปริมาณฝนมีน้อยกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ส่งผลให้มีปริมาณน้ำที่กักเก็บไว้ในเขื่อนมีจำนวนน้อย การระบายน้ำจากเขื่อนระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม ไม่เพียงพอต่อการทำ

เกษตรกรรม แต่จะส่งน้ำเพียงเพื่อรักษาระบบนิเวศน์ ผลักดันน้ำเค็ม และเพื่อการผลิตน้ำประปาเท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอต่อการทำนาปรังรอบที่ ๒ อย่างแน่นอน ทั้งนี้ สาเหตุที่เกษตรกรมีการปลูกข้าวนาปรังรอบที่ ๒ มีแรงจูงใจมาจากราคาข้าวเปลือกที่เกษตรกรได้รับจากการเข้าร่วมโครงการรับจำนำข้าวของรัฐบาลมีราคาสูง จึงเสี่ยงที่จะทำการปลูกข้าวนาปรังรอบที่ ๒ ซึ่งเกษตรกรคาดว่าจะมีแนวโน้มมรสุมพัดผ่าน เกิดฝนตกในฤดูแล้ง หรืออาจมีฤดูฝนตกเร็วกว่ากำหนด หากไม่มีฝนตกในฤดูแล้งเลย ข้าวนาปรังที่ปลูกไว้เกิดความเสียหายยังอาจรวมกลุ่มเรียกร้องให้รัฐบาลช่วยเหลือ ชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นได้

- ◆ ประชาชนมีความต้องการสนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาล หรือขุดลอก สระน้ำ/บ่อน้ำ ฝายกั้นลำน้ำ ประตุนะบายน้ำ มากกว่าการจัดซื้อถังบรรจุน้ำ

๒.๖.๓ ปัญหาด้านการบริหารจัดการของจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

- ◆ งบประมาณในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในเรื่องของการดำเนินการตามมาตรการเร่งด่วนของรัฐบาลค่อนข้างล่าช้า ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาอาจจะไม่สามารถดำเนินการได้ในกรณีที่เป็นโครงการที่ต้องเปิดทางน้ำซึ่งต้องมีกิจกรรมขุดลอกที่ต้องดำเนินการก่อนเข้าฤดูฝน

- ◆ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด (ปภ.) ยังไม่มีความชัดเจนในการดำเนินงานจัดซื้อถังกักเก็บน้ำ รวมทั้งหลักเกณฑ์การจัดจ้างแรงงานและรูปแบบการดำเนินงานรองถังบรรจุน้ำที่ชัดเจน

- ◆ จังหวัดยังไม่ได้มีการประสานว่าจะมีการขุดเจาะบ่อบาดาลในพื้นที่ใด และจำนวนกี่บ่อ ซึ่งเป็นการดำเนินของหน่วยงานส่วนกลางที่ไม่เป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง

- ◆ ขาดแคลนแรงงานราษฎรในพื้นที่ที่จัดจ้างทำฐานรองถังบรรจุน้ำเพราะส่วนใหญ่จะอพยพออกไปรับจ้างนอกพื้นที่

- ◆ จังหวัดมีความต้องการถังบรรจุน้ำเพื่อให้ความช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งอย่างเร่งด่วน ไม่สามารถรอการดำเนินงานของส่วนกลางได้

- ◆ เครื่องจักร-เครื่องมือ ที่ใช้ในการช่วยเหลือบรรเทาภัยแล้ง มีปริมาณที่ไม่พอเพียง และมีอายุการใช้งานนาน เสื่อมสภาพ เช่น เครื่องสูบน้ำ รถบรรทุกน้ำ จึงทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างเต็มที่

- ◆ พื้นที่ภัยแล้งในปัจจุบันมีจำนวนมาก การเข้าไปดำเนินการแก้ไขโดยการขุดเจาะบ่อบาดาลเพื่อให้ประชาชนมีน้ำอุปโภค-บริโภคในพื้นที่ อาจไม่ตรงตามความต้องการของประชาชนอย่างแท้จริง เนื่องจากจังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ได้จัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนก่อนหลัง

- ◆ ส่วนราชการบางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งขาดการทำงานเชิงบูรณาการ ในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งในแต่ละจังหวัดมีส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนราชการที่รับรู้และใกล้ชิดกับประชาชนที่ประสบปัญหาภัยแล้งในพื้นที่โดยตรง ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนในบางพื้นที่ยังไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะพื้นที่ในระดับหมู่บ้าน ตำบล ประชาชนที่ประสบภัยแล้งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ แต่ความช่วยเหลือที่ประชาชนได้รับยังไม่สอดคล้องกับความต้องการที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ อาจเกิดจากหน่วยงานราชการที่มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือประชาชนได้รับข้อมูลไม่ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งเกิดจากขาดการบูรณาการการทำงานระหว่างส่วนราชการอย่างต่อเนื่องและเป็นปัจจุบัน

๒.๖.๔ ปัญหาด้านกฎหมาย/ระเบียบ

◆ เงินอุดหนุนราชการ ตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ วงเงิน ๒๐ ล้านบาท ทุกภัย ถือว่าเป็นจำนวนน้อยต่อการที่จะบริหารจัดการสรรให้เกิดประสิทธิผลในภาพรวมของจังหวัดได้

◆ การดำเนินการตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการช่วยเหลือและการบริหารจัดการของจังหวัด เนื่องจากในจังหวัดที่มีจำนวนอำเภอมาก เช่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๒ อำเภอ และได้มีการประกาศภัยพิบัติในพื้นที่ ๒๙ อำเภอ จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน ๒๓ อำเภอ ได้ประกาศภัยพิบัติทั้ง ๒๓ อำเภอ เมื่อจังหวัดจัดสรรงบประมาณให้อำเภอแล้ว จังหวัดไม่เหลืองบประมาณเพียงพอที่จะบริหารจัดการในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ และงบประมาณไม่เพียงพออีกหากมีภัยเกิดซ้ำซ้อนขึ้นมา ประกอบกับการที่ระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ กำหนดให้การจัดหาพัสดุเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติซึ่งเป็นรายการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชน และต้องใช้เวลาในการดำเนินการหรือการให้ความช่วยเหลือไม่เกิน ๗ วัน โดยพิจารณาดำเนินการจัดซื้อหรือจัดจ้างไปก่อนได้ภายในวงเงินไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท และในส่วนของจัดหาพัสดุเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติ นอกเหนือจากรายการซึ่งไม่ใช่รายการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนต้องใช้เวลาในการดำเนินการหรือการให้ความช่วยเหลือมากกว่า ๗ วันขึ้นไป ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ นั้น ในสภาพความเป็นจริงการช่วยเหลือมีวงเงินเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท อยู่แล้ว ซึ่งจะต้องดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้การช่วยเหลือไม่ทันท่วงที เช่น กรณีเกิดพายุฤดูร้อนพัดบ้านพังเสียหาย ซึ่งจังหวัด/อำเภอต้องมีการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วนในการซ่อมแซม เพื่อให้ประชาชนมีที่อยู่อาศัยชั่วคราว หรือซื้อสังกะสีมุงหลังคาบ้านให้ผู้ประสบภัย แต่ไม่สามารถใช้วิธีพิเศษได้ เนื่องจากใช้งบประมาณเกินกว่า ๑๐๐,๐๐๐ บาท ทำให้การช่วยเหลือประชาชนเกิดความล่าช้าไม่ทันต่อความต้องการของประชาชน นอกจากนี้ กรณีที่ไม่นับรวมกรณี “ฟ้าผ่า” เป็นภัยพิบัติ ทำให้ไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนได้เมื่อเกิดภัยฟ้าผ่า จึงควรมีการพิจารณาใหม่อีกครั้ง

◆ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ของระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้กับประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพ จากหลักเกณฑ์ของระเบียบฯ ข้อ ๑๗ ที่กำหนดให้การใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่ดำเนินการซ่อมแซมให้คืนสู่สภาพเดิมไม่อาจใช้จ่ายเงินเพื่อสร้างสิ่งก่อสร้างหรือสาธารณูปโภคถาวรหรือก่อสร้างใหม่ได้ ส่งผลให้การแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนเป็นเพียงการบรรเทาปัญหาเบื้องต้นไม่อาจใช้งบประมาณดำเนินการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้อย่างยั่งยืนได้อย่างรีบด่วนทันต่อความต้องการของประชาชน

๒.๗ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามูลนิธิในการดำเนินการ

๒.๗.๑ ข้อเสนอแนะในระดับพื้นที่

◆ การแก้ไขปัญหาภัยแล้งในระยะเร่งด่วนเฉพาะหน้า โดยขอให้เร่งรัดการขุดลอก ลำน้ำ หนอง และบึง ในพื้นที่ให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อใช้เป็นพื้นที่กักเก็บน้ำ รวมทั้งจัดลำดับความสำคัญในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ขาดแคลนน้ำเป็นลำดับแรก ส่วนระยะยาวขอให้จังหวัดพิจารณาสนับสนุนการ

ก่อสร้างฝายได้ทรายแกนดินเหนียว ซึ่งสามารถกักเก็บน้ำได้ดีในช่วงฤดูแล้ง ทั้งนี้ในส่วนของการละเอียดวิธีการดำเนินงานการก่อสร้างฝายได้ทรายแกนดินเหนียว ขอให้จังหวัดชยันนาประสานงานกับจังหวัดตากซึ่งเป็นต้นแบบของการก่อสร้างฝายดังกล่าวต่อไปด้วย

◆ เนื่องจากจังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดปราจีนบุรี เป็นจังหวัดที่ประสบภัยแล้งระดับเล็กน้อย และทั้งสองจังหวัดไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณจากการประชุม ครม. เมื่อวันที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ แต่อย่างไรก็ตาม ในเรื่องน้ำอุปโภคบริโภค ซึ่ง ครม. มีความห่วงใยนั้น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เรียบร้อยแล้ว โดยในภาพรวมเห็นว่า ขณะนี้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ยังไม่เกินขีดความสามารถของท้องถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม จากการลงพื้นที่ที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา และตำบลวังดาล อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี ซึ่งมีพื้นที่สูงกว่าบริเวณใกล้เคียง พบว่า ทั้งสองพื้นที่มีต้นทุนน้ำในพื้นที่ แต่ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้ เนื่องจากต้องมีการจัดทำโครงการเพื่อเชื่อมต่อกับแหล่งน้ำดังกล่าว ซึ่งยังขาดงบประมาณ ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีจึงมีความเห็น ดังนี้

(๑) เนื่องจากพื้นที่ตำบลหนองยาว อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา เป็นพื้นที่นอกเขตชลประทาน และเป็นพื้นที่ที่สูงกว่าลำคลองสายหลัก (คลองบางพลวง) ซึ่งเกษตรกรมีรายได้จากการทำนาเป็นหลัก โดยมีเกษตรกรทำนาเป็นจำนวนมาก ประมาณ ๑ หมื่นกว่าไร่ ทำให้น้ำในลำคลองไม่เพียงพอ ต้องสูบน้ำจากคลองสายหลัก (คลองบางพลวง) ทุกปี ทำให้เกิดปัญหาของการใช้น้ำของชาวบ้านทุกปี ประกอบกับอยู่ในเขตความรับผิดชอบของโครงการชลประทานปราจีนบุรี ซึ่งอยู่นอกเขตจังหวัด จึงค่อนข้างมีปัญหาในการประสานการปฏิบัติในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ จึงได้ขอความร่วมมือโครงการชลประทานปราจีนบุรีได้รับทราบและเร่งพิจารณาแก้ปัญหาดังกล่าวอย่างใกล้ชิด

(๒) เนื่องจากตำบลวังดาล อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี มักประสบปัญหาในเรื่องน้ำอุปโภคบริโภคอยู่เสมอ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง ซึ่งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจกจ่ายน้ำอุปโภคบริโภคเป็นประจำทุกปี และในพื้นที่ดังกล่าวจะมีแหล่งน้ำต้นทุนอยู่ แต่ไม่สามารถนำน้ำมาใช้ได้ และไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดทำโครงการ ในขั้นต้นนี้ จึงได้ขอให้หมู่บ้านที่อยู่บริเวณดังกล่าวได้หารือกันเพื่อที่จะได้มีการบูรณาการงบประมาณกองทุนพัฒนาศักยภาพของหมู่บ้านและชุมชน (โครงการ SML) ร่วมกัน ซึ่งน่าจะมีงบประมาณเพียงพอที่จัดทำโครงการประปาหมู่บ้าน เพื่อนำน้ำมาใช้ในการอุปโภคบริโภคได้ ซึ่งจะช่วยแก้ไขปัญหาได้ในระดับหนึ่ง

◆ เนื่องจากจังหวัดชัยภูมิตั้งอยู่บนสุดของที่ราบสูงโคราช จึงเป็นต้นกำเนิดของลำน้ำสาขาที่สำคัญของแม่น้ำชี และลำน้ำหลายสาย ประกอบกับลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและมีความลาดชันสูง ทำให้ปริมาณน้ำฝนที่มีอยู่ จำนวน ๒,๕๓๒.๘๑ ล้านลูกบาศก์เมตร กักเก็บได้เพียง ๖๕๖.๐๗ ล้านลูกบาศก์เมตร เนื่องจากไม่มีพื้นที่กักเก็บน้ำขนาดใหญ่ อีกทั้งอ่างเก็บน้ำ บึง หนองน้ำธรรมชาติที่มีอยู่มีลักษณะตื้นเขินไม่สามารถกักเก็บน้ำได้เต็มศักยภาพ แหล่งน้ำต่าง ๆ จึงมักแห้งขอดในช่วงฤดูแล้ง ในเรื่องนี้ เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาในระยะยาว เห็นควรให้จังหวัดร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดทำแผนบูรณาการการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบของจังหวัด เพื่อให้การแก้ไขปัญหาครอบคลุมและลดการซ้ำซ้อน สามารถช่วยเหลือประชาชนได้อย่างยั่งยืนและทั่วถึง ทั้งนี้ ควรดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างจริงจัง

◆ เนื่องจากจังหวัดในพื้นที่เขตตรวจราชการที่ ๑๖ เป็นพื้นที่ราบและภูเขา เกษตรกรมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพเช่นเดียวกับจังหวัดเชียงราย โดยเฉพาะการปลูกพืชช่วงปลายฤดูฝน ซึ่งมีความเสี่ยงกับการเกิดภัยแล้ง บางปีฝนตกชุกการเกษตรก็ได้ผล บางปีที่ฝนตกน้อย/ในช่วงเกษตรกรก็ได้รับ

ผลกระทบ ซึ่งทางราชการจะต้องให้ความช่วยเหลือทุกปี การกำหนดเขตปลูกพืชฤดูแล้ง โดยใช้ข้อมูลแหล่งต้นน้ำที่มีอยู่เป็นตัวกำหนดเป้าหมายพื้นที่ปลูกและชนิดพืชที่ปลูก ให้สัมพันธ์กับน้ำที่มีอยู่ตลอดการปลูก และกำหนดมาตรการเมื่อมีการฝ่าฝืนและเกิดความเสียหาย โดยทางราชการจะไม่ให้ความช่วยเหลือแต่อย่างใด ก็จะเป็นทางหนึ่งที่จะลดปัญหาลงได้

- ◆ จากการติดตามในพื้นที่พบว่า มีลักษณะกักเก็บเก็บน้ำที่ทางราชการได้ให้การสนับสนุนในปีที่ผ่านมา ขำรุดทรุดโทรม ไม่สามารถนำมาใช้กักเก็บน้ำได้มีเป็นจำนวนมาก จึงขอให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ให้ความสนใจและส่งช่างเข้าไปสำรวจตรวจสอบ และปรับปรุงซ่อมแซมลักษณะกักเก็บน้ำดังกล่าว ก็จะทำให้ราษฎรในพื้นที่มีลักษณะกักน้ำเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ในการสนับสนุนลักษณะกักน้ำกลางในคราวต่อไป ควรได้มีการกำชับหรือมีข้อกำหนดในเรื่องของการบำรุงรักษาลักษณะกักเก็บน้ำด้วย เพื่อจะได้นำงบประมาณไปดำเนินการในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

- ◆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในจังหวัด ควรมีการประสานงานและแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อค้นหาสาเหตุ วิธีการ แนวทางในการป้องกันภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้น และควรเสนอโครงการที่ได้จากการระดมความคิดเห็นในการป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยพิบัติ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากรัฐบาล เนื่องจากหน่วยงานในพื้นที่จะทราบข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นที่ ภูมิประเทศของจังหวัดได้ชัดเจนกว่าส่วนกลาง

- ◆ การติดตามการแก้ไขปัญหายภัยแล้ง พบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบได้มีการประสานบูรณาการในการแก้ไขปัญหายภัยแล้ง โดยมีการประชุมวางแผนร่วมกัน บูรณาการในการแก้ไขปัญหายภัยแล้งร่วมกัน เช่น การแจกจ่ายน้ำเพื่ออุปโภคและบริโภคช่วยเหลือประชาชนได้อย่างทั่วถึงและเพียงพอ ส่วนน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดจันทบุรีได้จัดหาเครื่องสูบน้ำและดำเนินการสูบน้ำช่วยเหลือเกษตรกรได้เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่การเกษตรจังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่เป็นสวนผลไม้ ซึ่งมีความจำเป็นต้องให้น้ำสำหรับพืชที่เพียงพอเพื่อไม่ให้ผลผลิตได้รับความเสียหาย จากข้อมูลที่ได้รับรายงานพบว่าจังหวัดจันทบุรีมีปัญหาภัยแล้งและทางราชการต้องเข้าไปให้ความช่วยเหลือในการสูบน้ำเป็นประจำทุกปี ในขณะที่จังหวัดจันทบุรีมีปริมาณน้ำต้นทุนเพียงพอสำหรับฤดูแล้ง ปี ๒๕๕๖ แต่ต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้น เพื่อให้การแก้ไขปัญหายภัยแล้งได้อย่างยั่งยืน จึงเห็นสมควรที่จังหวัดจันทบุรีได้นำข้อมูลผลจากการสำรวจความต้องการน้ำทั้งเพื่ออุปโภคบริโภคและน้ำเพื่อการเกษตรกรรมในพื้นที่ประสบปัญหายภัยแล้ง หากพบว่าพื้นที่ประสบปัญหายภัยแล้งหมู่บ้านใดไม่มีแหล่งน้ำต้นทุนในหมู่บ้านหรือใกล้หมู่บ้าน ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหามาตรการในการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนหรือแหล่งน้ำกลางประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนในหมู่บ้านสามารถสูบน้ำไปใช้เองได้

- ◆ การดำเนินโครงการเจาะบ่อบาดาล ขอให้จังหวัดเน้นดำเนินการในพื้นที่ที่มีความพร้อม โดยให้สำรวจว่า สามารถดำเนินการได้จริงหรือไม่ รวมทั้งไม่ควรดำเนินการในพื้นที่แบบกระจุกตัว ทั้งนี้ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๑๐ และ ๑๑ ควรประสานข้อมูลกับสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด ให้มีการกระจายตัวอย่างเหมาะสมด้วย

- ◆ เนื่องจากการผลิตน้ำประปาของการประปาส่วนภูมิภาคส่วนใหญ่ใช้น้ำจากแหล่งน้ำตามธรรมชาติไม่มีแหล่งกักเก็บน้ำสำหรับการผลิตน้ำประปาเป็นการเฉพาะ บางแห่งใช้แหล่งน้ำจากน้ำฝนน้ำหลากจากธรรมชาติ และใช้ร่วมกับภาคการเกษตร หากปีใดฝนทิ้งช่วงหรือตกในปริมาณที่น้อย จะส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำดิบในการผลิตน้ำประปา ดังนั้น การประปาส่วนภูมิภาคควรได้มีการจัดหาแหล่งน้ำหรืออ่างกักเก็บน้ำเป็นการเฉพาะ สำหรับการผลิตประปาในพื้นที่ที่ไม่มีแม่น้ำขนาดใหญ่ไหลผ่านเป็นลำดับต้นๆ เพื่อให้สามารถบริหารจัดการน้ำไว้ใช้ได้ตลอดทั้งปี

- ◆ จังหวัดควรให้ความสำคัญในการสำรวจพื้นที่ที่ประสบปัญหาภัยแล้งรุนแรง และราษฎรมีความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ที่จังหวัดสามารถนำไปจัดทำแผนพัฒนาแหล่งน้ำได้ตรงกับตามความต้องการของราษฎร และตรงจุดในพื้นที่อย่างแท้จริง

- ◆ โดยที่รัฐบาลได้มีนโยบายในการจัดหาแหล่งน้ำต้นทุนโดยให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลสำรวจและจัดทำแผนงาน/โครงการพัฒนาและเจาะบ่อน้ำบาดาลให้ครอบคลุมทั่วถึงเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำต้นทุนของจังหวัดเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง และให้ประชาชนได้มีน้ำอุปโภค – บริโภคเป็นสำคัญ ซึ่งจากการตรวจติดตามยังพบว่าในการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลยังไม่สอดคล้องกับพื้นที่ที่ประชาชนต้องการความช่วยเหลืออย่างแท้จริงในเรื่องของน้ำอุปโภค – บริโภคเนื่องจากมิได้มีการจัดลำดับความสำคัญในพื้นที่ที่ต้องการความช่วยเหลือเร่งด่วน ดังนั้น จึงเห็นควรที่จังหวัดจึงจะได้มีการบูรณาการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาระหว่างสำนักงานจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และหน่วยบัญชาการทหารพัฒนาและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่ โดยยึดพื้นที่ที่ประสบภัยแล้งเร่งด่วนเป็นสำคัญในลำดับแรกให้สอดคล้องกับพื้นที่หรือจุดขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลเพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาภัยแล้งและเป็นการช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีน้ำอุปโภค – บริโภคได้อย่างแท้จริง

- ◆ ปัจจุบันการใช้งบตรองราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัด มีเพียง ๒๐ ล้านบาท ใช้จ่ายทั้งปีและใช้ในทุกภัยพิบัติ ซึ่งแตกต่างจากเดิมที่มีงบประมาณ ๕๐ ล้านบาทต่อภัย เรื่องนี้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี เขต ๑๕ ได้กำชับให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ และหัวหน้าส่วนราชการที่นำเงินตรองราชการไปใช้ให้เร่งรัดจัดทำหลักฐานส่งใช้เงินคืนโดยด่วน เพราะสำนักงบประมาณจะได้โอนเงินที่ใช้แล้วให้เต็มวงเงิน ๒๐ ล้านบาท

๒.๗.๒ ข้อเสนอแนะในระดับนโยบาย

- ◆ หน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาล โดยเฉพาะกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ควรพิจารณาปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงาน โดยการปรับปรุง ซ่อมแซม และเป่าล้างบ่อน้ำบาดาลเก่าที่ถูกทิ้งร้างไปแทนการขุดเจาะบ่อน้ำบาดาลใหม่ซึ่งไม่แน่ชัดว่า เมื่อขุดไปแล้วจะมีน้ำหรือไม่ และน้ำจะใช้ประโยชน์ได้เพียงใด นอกจากนี้ ยังเป็นการประหยัดงบประมาณและสามารถสูบน้ำขึ้นมาใช้ได้อย่างแน่นอน

- ◆ เนื่องจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหาภัยแล้ง มีหลายหน่วยงานและไม่ได้มีการบูรณาการหรือการประสานงานดำเนินงานกันอย่างแท้จริง เช่น การดำเนินงานของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะทำงานในลักษณะต่างคนต่างทำตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัด ทำให้เกิดปัญหาความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน รัฐบาลอาจสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งได้บูรณาการการทำงานให้มากยิ่งขึ้น และให้รายงานการดำเนินงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับทราบทุกระยะอย่างต่อเนื่อง

- ◆ ปัญหาภัยแล้งเกิดขึ้นซ้ำซากทุกปี การดำเนินการ ที่ผ่านมาจะเน้นการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยเป็นการเฉพาะหน้าและไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง เนื่องจากกฎหมายระเบียบที่เกี่ยวข้องไม่เอื้อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา รวมทั้งทำให้การช่วยเหลือทำได้ล่าช้า ภาครัฐควรตระหนักและให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน โดยการพิจารณา ปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องให้สามารถดำเนินการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาภัยพิบัติต่างๆ เช่น สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการเพื่อป้องกันปัญหาภัยแล้ง เช่น การขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติที่ตื้นเขินเพื่อเก็บกักน้ำในฤดูฝนการทำประตูกั้นน้ำตามลำน้ำธรรมชาติ รวมทั้งการก่อสร้าง

ฝ่ายขนาดเล็กกระจายไปตามพื้นที่ต่างๆ เป็นต้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีน้ำสำหรับการอุปโภค บริโภค และทำการเพาะปลูกพืชหมุนเวียนได้ตลอดทั้งปี ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนรายได้เพิ่มและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างแท้จริง รวมทั้งภาครัฐไม่ต้องสูญเสียงบประมาณในการจัดซื้อถัง หรือการบรรทุกน้ำไปแจกจ่ายช่วยเหลือผู้ประสบภัยเช่นทุกปีที่ผ่านมา

- ◆ จังหวัดควรจัดทำโครงการเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ และนำเสนอคณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการ/คณะกรรมการบริหารงานกลุ่มจังหวัดแบบบูรณาการ เพื่อบรรจุในแผนพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติราชการประจำปีจังหวัด/กลุ่มจังหวัด เพื่อจังหวัดสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภค/บริโภคในพื้นที่ประสบภัยซ้ำซากของจังหวัดได้ตรงตามเป้าหมายและความต้องการของประชาชน

- ◆ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาภัยแล้งแบบบูรณาการสามารถดำเนินการได้สำเร็จในเวลาเร่งด่วน เห็นควรเสนอให้มีการทำ VDO Conference จากส่วนกลางไปยังจังหวัดโดยตรงเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินโครงการและสามารถเตรียมการไว้ล่วงหน้าได้ดังเช่นที่เคยดำเนินการในช่วงการเกิดอุทกภัย ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลได้ให้ความห่วงใยต่อการแก้ไขปัญหาภัยแล้งที่เริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤติในขณะนี้ด้วย

- ◆ ควรทำการประชาสัมพันธ์การให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง) ของหน่วยงานภาครัฐตามนโยบายรัฐบาล เพื่อให้ผู้ประสบภัยได้รับทราบอย่างทั่วถึงผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งทางสื่อของราชการ ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงและสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ของกรมประชาสัมพันธ์ และสื่อภาคประชาชนในท้องถิ่น เช่น หอกระจายข่าว วิทยุชุมชน เครือข่าย อปม. เป็นต้น โดยเฉพาะการจ้างแรงงานราษฎรในพื้นที่ทำฐานรองถังบรรจุน้ำกลางเพื่อส่งเสริมรายได้เกษตรกรในช่วงที่ไม่สามารถทำการเกษตร โดยขอให้เน้นช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ประสบภัยแล้งจริงในอำเภอ/ตำบล/หมู่บ้านของตนเองเป็นลำดับแรก

- ◆ เนื่องจากที่ผ่านมาจังหวัดต่างๆ ในบางพื้นที่ประสบภัยแล้งทุกปี รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาภัยแล้งเฉพาะหน้าตามมาตรการระยะสั้นที่กำหนดขึ้นตามสถานการณ์ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบทั้งในระดับจังหวัดและระดับนโยบายควรบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยเฉพาะผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง/กรม เพื่อวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาภัยแล้ง รวมทั้งการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบในระยะยาวอย่างจริงจัง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน และถือเป็นวาระแห่งชาติ

- ◆ ในส่วนงบประมาณซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการนำไปพัฒนาแหล่งน้ำต่างๆ เพื่อให้ประชาชนได้มีแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค-บริโภค และเพื่อการเกษตร รวมทั้งมีปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น ดังนั้น เห็นควรให้รัฐบาลพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณอย่างเป็นรูปธรรมและเพียงพอ เพื่อดำเนินการตามแผนพัฒนาแหล่งน้ำอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบในภาพรวม ซึ่งจะทำได้ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้งให้กับเกษตรกรได้อย่างครอบคลุม ยั่งยืน และทั่วถึงได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

- ◆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น โดยเฉพาะคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งน้ำในเรื่องนี้ด้วย

- ◆ สืบเนื่องจากการประกาศใช้ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินทดรองราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ.๒๕๕๖ ซึ่งมีข้อกำหนดที่ไม่เอื้อต่อการช่วยเหลือผู้ประสบภัยได้อย่างรวดเร็ว อาทิ การปรับลดงบประมาณการช่วยเหลือ จากจำนวน ๕๐ ล้านบาท ต่อ ๑ ภัยพิบัติ คงเหลือ

จำนวน ๒๐ ล้านบาทต่อทุกภัยพิบัติ ส่งผลให้จังหวัดที่มีอำเภोजำนวนมาก เช่น จังหวัดนครราชสีมา จำนวน ๓๒ อำเภอ ซึ่งได้ประกาศเป็นพื้นที่ภัยพิบัติ จำนวน ๒๙ อำเภอ ไม่สามารถบริหารจัดการการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในภาพรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากจำนวนงบประมาณไม่เพียงพอ อีกทั้ง การจัดการพัสดุเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัตินอกเหนือจากรายการซึ่งไม่ใช่รายการค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีพและความเป็นอยู่ของประชาชนต้องใช้เวลาดำเนินการ หรือให้ความช่วยเหลือมากกว่า ๗ วันขึ้นไปภายในวงเงินไม่เกิน ๑ ล้านบาท ให้ถือปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ ทำให้การช่วยเหลือไม่รวดเร็วและทันทั่วถึง ในเรื่องนี้ ควรมีการกำหนดมาตรการที่ยืดหยุ่นเพื่อให้จังหวัดสามารถบริหารจัดการและใช้งบประมาณในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้อย่างคล่องตัวเพียงพอและรวดเร็วยิ่งขึ้น

◆ โดยที่การจัดซื้อจัดจ้างกรณีจัดทำโครงการขุดลอกเพื่อเปิดทางน้ำหลายสายในจังหวัด จะต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างรวมหรือจัดซื้อจัดจ้างแยก ซึ่งขณะนี้ยังไม่มี ความชัดเจน และจากการประสานงานจากส่วนกลางให้เป็นดุลยพินิจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการจัดซื้อจัดจ้างในแต่ละกรณี แต่เนื่องจากระยะเวลาที่เหลือในการดำเนินการได้มีการขยายไปเพียงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖ จังหวัดเห็นว่า จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามขั้นตอนของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติมอาจไม่ทันการ จึงเห็นควรที่กรมบัญชีกลางจะได้มีการยกเว้นในกรณีดังกล่าวให้เป็นการจัดซื้อจัดจ้างวิธีกรณีพิเศษซึ่งจะทำให้การดำเนินการรวดเร็วและมีความคล่องตัวมากยิ่งขึ้น และทันกับระยะเวลาที่ได้ขยายการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติออกไปเพียงสิ้นเดือนเมษายน ๒๕๕๖ นอกจากนี้ในส่วน ของงบประมาณที่จังหวัดได้เสนอขอเพื่อใช้ในการขุดลอกเพื่อเปิดทางน้ำหากได้รับงบประมาณล่าช้า เมื่อเข้าฤดูฝน จะไม่สามารถดำเนินการขุดลอกได้

◆ กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระทรวงการคลังควรพิจารณาเร่งรัดอนุมัติจัดสรรงบประมาณที่จังหวัดเสนอขอเพิ่มเติมเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง โดยในช่วงที่ผ่านมา จังหวัดสุโขทัยได้ขอขยายวงเงินอุดหนุนราชการในอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดเพิ่มเติม เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยแล้ง จำนวน ๑๒๖,๐๔๙,๓๗๕ บาท และจังหวัดตากได้เสนอของบกลาง รายการเงินสำรองจ่าย เพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น จำนวน ๑๓๖,๒๗๔,๕๐๕ บาท ซึ่งขณะนี้ยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณ ทั้งนี้ หากได้รับการจัดสรรงบประมาณล่าช้าก็จะไม่สามารถช่วยเหลือราษฎรที่ประสบภัยแล้งได้ทันกับความต้องการ

◆ โดยที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยเงินอุดหนุนราชการเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน พ.ศ. ๒๕๕๖ เป็นระเบียบใหม่ที่มีผลบังคับใช้เมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางหลักเกณฑ์สำหรับส่วนราชการในการดำเนินการช่วยเหลือโดยเร่งด่วนตามความจำเป็นเหมาะสมเมื่อเกิดภัยพิบัติฉุกเฉิน หรือเมื่อเป็นที่คาดว่าจะเกิดภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินขึ้นในเวลาอันใกล้ และจำเป็นต้องรีบดำเนินการโดยฉับพลัน ให้ส่วนราชการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการในเชิงป้องกันหรือยับยั้งภัยพิบัติกรณีฉุกเฉินนั้นได้ โดยไม่ต้องประกาศเขตการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน ภายในวงเงินไม่เกิน ๑๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท ในกรณีจังหวัดอื่นที่ไม่ใช่กรุงเทพมหานคร ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจอนุมัติจ่ายเงิน ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการตามระเบียบฯ ดังกล่าวเป็นไปอย่างเรียบร้อยและมีความคล่องตัว กระทรวงการคลังควรเร่งรัดกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และกรอบแนวทางในการดำเนินการในเรื่องของการใช้จ่ายเงินอุดหนุนราชการเพื่อภารกิจดังกล่าวให้เป็นไปอย่างถูกต้อง และมีความเข้าใจที่ตรงกัน เพื่อจังหวัดจะได้ใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติได้ทันกับภัยที่เกิดขึ้นต่อไป

สรุปผลการสำรวจ

การดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน

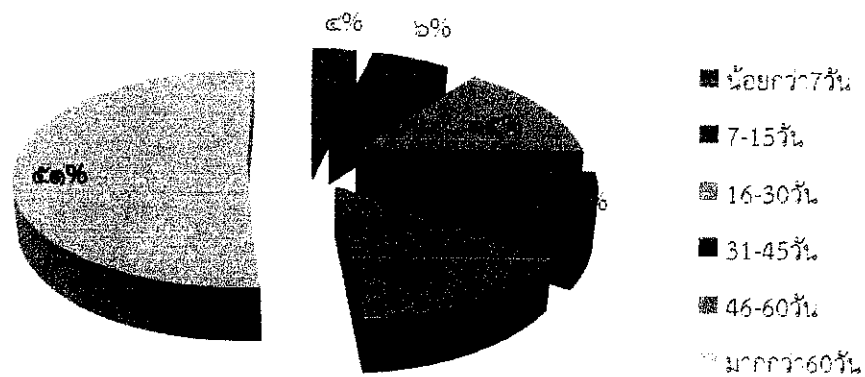
(ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง)

ของหน่วยงานภาครัฐ

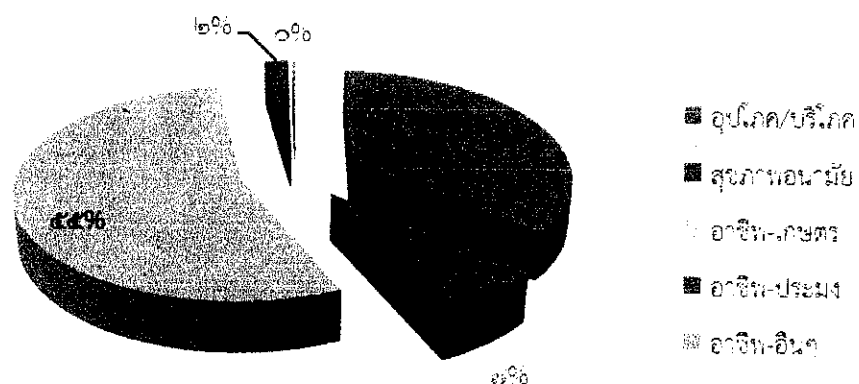
สรุปผลการสำรวจการดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง) ของหน่วยงานภาครัฐ

จากการลงพื้นที่ตรวจสอบติดตามการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง ของผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการ ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยพิบัติกรณีฉุกเฉิน (ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง) ของหน่วยงานภาครัฐ โดยใช้การสุ่มสำรวจ จากประชาชนในพื้นที่ประสบภัยพิบัติ จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สำรวจทั้งหมด ๔๓๒ คน ผลการสำรวจพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ ร้อยละ ๕๑ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ฝนทิ้งช่วง/ภัยแล้ง เป็นระยะเวลามากกว่า ๖๐ วัน โดยร้อยละ ๕๕ ได้รับผลกระทบในด้านการประกอบอาชีพด้านการเกษตร รองลงมา ร้อยละ ๓๖ ได้รับผลกระทบในด้านการขาดแคลนน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค

ระยะเวลาที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง

ผลกระทบในด้านต่างๆ ที่ประชาชนได้รับ

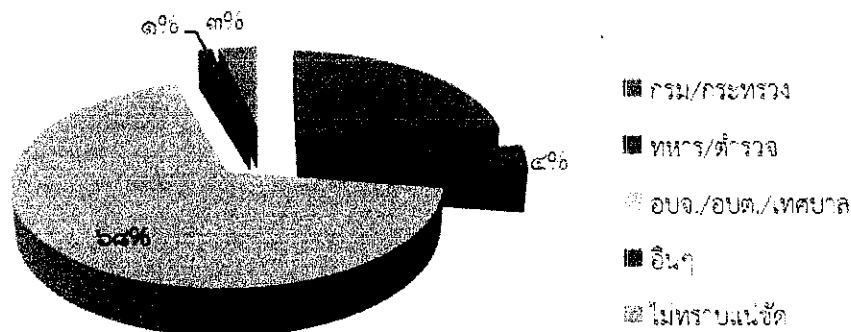

ในการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนร้อยละ ๗๓ ได้รับความช่วยเหลือแล้ว โดยส่วนใหญ่ร้อยละ ๖๘ ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งความช่วยเหลือที่ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับเป็นความช่วยเหลือเฉพาะหน้า คือ การแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภค คิดเป็นร้อยละ ๓๐ รองลงมาเป็นความช่วยเหลือด้านการขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล (ร้อยละ ๑๔) และการจัดหาน้ำเพื่อการเกษตร/ประมง และการจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ (ร้อยละ ๑๓)

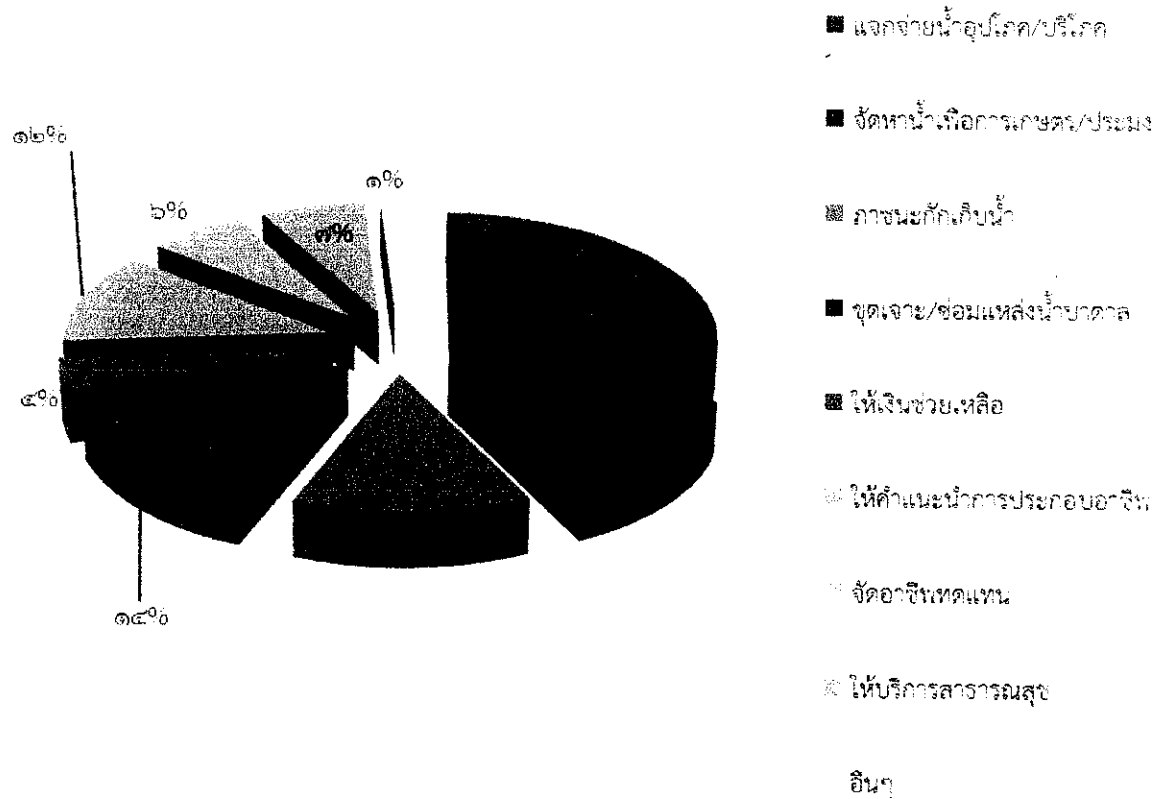
การได้รับความช่วยเหลือ/เยียวยา

ประชาชนได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงาน/องค์กร

ความช่วยเหลือที่ประชาชนได้รับ

ทั้งนี้ ประชาชนร้อยละ ๕๔ มีความพึงพอใจต่อการให้ความช่วยเหลือของหน่วยงานภาครัฐในระดับปานกลาง ร้อยละ ๒๑ มีความพึงพอใจมาก และร้อยละ ๒๕ มีความพึงพอใจน้อย แต่อย่างไรก็ดี ประชาชนยังต้องการความช่วยเหลือเพิ่มเติมในด้านต่างๆ โดยความช่วยเหลือลำดับแรกที่ประชาชนมีความต้องการมากที่สุด คือ ด้านการแจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภค/บริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร/ประมง การขุดเจาะ/ซ่อมแซมแหล่งน้ำบาดาล และการจัดหาภาชนะกักเก็บน้ำ ตามลำดับ

ความพึงพอใจของประชาชนในภาพรวม

